Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K2-10C/77/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7219211266
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Michaela Kotusová Hucová
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2023:7219211266.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Michaelou Kotusovou Hucovou v spore žalobcov: 1. A. B. C., nar. X. XX. XXXX, D. X, E., 2. F. G. H., nar. X. XX. XXXX, Mlynská 21, Rozhanovce, 3. A. I. J., nar. XX. X. XXXX, F. XXXX, F., 4. K. H., nar. XX. X. XXXX, Mlynská 21, Rozhanovce, 5. F. J., nar. XX. X. XXXX, F. XXXX, F. a 6. L. J., nar. XX. XX. XXXX, F. XXXX, F., všetci žalobcovia zastúpení: JUDr. Milan Szőllőssy, advokát, Mlynská 28, Košice, proti žalovanej: Kooperativa poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Baltazár Mucska, Vajnorská 55 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v 1. rade 10.000 eur, žalobkyni v 2. rade 5.500 eur, žalobkyni v 3. rade 5.500 eur, žalobcovi v 4. rade 1.000 eur, žalobcovi v 5. rade 1.000 eur a žalobkyni v 6. rade 1.000 eur, všetko do troch dni od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

Žalobcom v 1. až 6. rade priznáva proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu 5. 12. 2019 sa žalobcovia v 1. až 6. rade (ďalej aj žalobcovia - pozn. súdu) domáhali, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 30.000 eur každému z nich a na náhradu trov konania. Žalobu odôvodnili skutočnosťou, že 26. 11. 2018 manželka žalobcu v 1. rade, matka žalobkýň v 2. a 3. rade a stará matka žalobcov v 4. až 6. rade L. C. nar. XX.XX.XXXX bola účastníčkou dopravnej nehody, pri ktorej utrpela rozsiahle zranenia, ktorým následkom na mieste nehody podľahla. Dopravnú nehodu zavinil vodič F. M.. Uznesením vyšetrovateľa Odboru kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva PZ v Košiciach, N.: L./X -B. z 30. 6. 2019 bolo voči vodičovi F. M. vznesené obvinenie pre prečin „usmrtenie“ podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona. Uviedli, že v rámci práva na súkromie je chránený aj rodinný život fyzickej osoby, vrátane práva na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľudskými bytosťami, najmä s blízkymi príbuznými a priateľmi. Rodinný život je zložkou súkromného života, ktorého súčasťou sú aj sociálne a emocionálne vzťahy. Porušením práva jednej osoby môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie aj tej druhej z týchto osôb tvoriacich rodinné spoločenstvo. Zásah do rodinného života fyzickej osoby spôsobený protiprávnym zásahom, následkom ktorého je vážne poškodenie zdravia samotnej osoby alebo poškodenie zdravia blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti. Spôsobenie vážneho poškodenia zdravia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny, vrátane poškodeného člena rodiny. Dochádza k nezvratnej zmene kvality prežívania osobného života dotknutých osôb, či už po stránke emócii, rodinných väzieb, prežívania voľného času, či iných stránok súkromného života. Hmotnoprávnymi predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú existencia ujmy na osobnosti žalobcov, protiprávny zásah do osobnostného práva žalobcov,

ktorý je objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť ich osobnosť a príčinná súvislosť medzi ujmou a protiprávnym zásahom. Ku vzniku ujmy v dôsledku smrti L. C. došlo u všetkých žalobcov. Títo s ňou zdieľali spoločnú domácnosť resp. s ňou vytvárali mimoriadne silné rodinné, citové a emocionálne väzby. Tvorili plne fungujúcu a harmonickú rodinu s veľmi dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. V dôsledku dopravnej nehody došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom následky sú nenapraviteľné a neodstrániteľné. Strata milovanej manželky, matky, starej matky veľmi negatívne zasiahla do súkromia žalobcov, ktorí mali so zosnulou veľmi blízky vzťah. Psychická trauma, ktorú žalobcovia touto udalosťou utrpeli, zanechala nezmazateľné stopy a táto tragická udalosť sa natrvalo vryla do ich života. V dôsledku tragickej udalosti týkajúcej sa najbližšieho človeka u žalobcov došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v zmarení očakávaného rodinného života s milovanou manželkou, matkou, starou matkou. Žalobcovia v dôsledku tragickej smrti blízkej osoby utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku, spolu prežívaná radosť bola nahradená smútkom a starosťami. Žiadna s foriem morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka v danom prípade nepostačuje, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane poškodených, preto sa žalobcovia domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka. K protiprávnemu zásahu došlo v dôsledku objektívneho zásahu prevádzky motorového vozidla a jej jednotlivých prvkov do telesnej integrity nebohej. Príčinná súvislosť je daná tým, že vzniknutá ujma spočívajúca v zásahu do práva na súkromie a rodinný život žalobcov je podľa svojej povahy a obvyklého chodu vecí a skúsenosti dôsledkom udalosti vyvolanej protiprávnym zásahom prevádzky motorového vozidla do telesnej integrity nebohej. Ujma žalobcov by nenastala, ak by jej nepredchádzal protiprávny zásah prevádzky motorového vozidla. Za zásah zodpovedá prevádzateľ motorového vozidla v zmysle § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou uvedeného motorového vozidla je žalovaná, a to na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX/XX v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v zákone č. 381/2001 Z. z., s prihliadnutím k účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a v súlade s rozsudkom Súdneho dvora EÚ sp. zn. O./XXXX z 23. októbra 2013 sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej neho (ako poškodeným) podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Ide o priamy nárok osoby poškodenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. a poškodený môže vzniesť svoje nároky priamo u poistiteľa zodpovednej osoby. Preto je daná pasívna legitimácia žalovanej v tomto konaní. Poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 7. 2017 uverejnený pod M. XX/XXXX. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon zakotvuje dve kritériá, ktorými sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Pokiaľ ide o závažnosť pôsobenej nemajetkovej ujmy, niet pochýb, že táto u žalobcov dosahuje mimoriadne vysokú intenzitu. Protiprávny zásah znamenal u všetkých žalobcov podstatné zníženie kvality a závažnú redukciu bohatosti ich vzájomných rodinných vzťahov a tiež podstatný negatívny vplyv na ich osobný súkromný život vo všetkých jeho prejavoch a stránkach. Všetci žalobcovia udržiavali navzájom veľmi silné puto, a to každý svojim spôsobom zodpovedajúcim jeho postaveniu v rodine. Trávili spolu množstvo času, vzájomne si pomáhali a podporovali sa, spoločne prežívali radostné chvíle, boli si navzájom oporou. Ich rodinný život dosahoval vysokú kvalitu, ktorá bola v dôsledku úmrtia L. C. závažným spôsobom znehodnotená. Znehodnotenie kvality rodinného života a s tým spojených stránok prežívania spoločného života je trvalé a nezvratné. Žalobcom bola spôsobená nemajetková ujma mimoriadnej závažnosti, čo je zrejmé z vyššie popísaných strát prežívania rodinného života u jednotlivých žalobcov ako aj strát v osobnom súkromnom živote každého zo žalobcov. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nemôže postačovať len morálna satisfakcia. Žalobcovia za primeranú náhradu považujú 30.000 eur pre každého z nich, ktoré si uplatnili u žalovanej podaním z 18. 7. 2019.

2. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe doručenom súdu 23. 4. 2020 uviedla, že uplatnený nárok neuznáva v celom rozsahu a žiada žalobu zamietnuť a priznať náhradu trov konania. Uviedla, že v podanej žalobe absentujú rozhodné skutočnosti pre uplatnenie si nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, t. j. najmä skutkové okolnosti týkajúce sa preukázania citových väzieb medzi žalobcami a nebohou ako aj nezohľadnenie jednotlivých kritérií pri stanovení uplatnenej náhrady nemajetkovej

ujmy. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd, ale s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobcovia si môžu uplatniť v zásade akúkoľvek výšku, avšak musia svoj nárok dôsledne odôvodniť a preukázať. Súdna prax prijala zásadné kritéria, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o kritériá na strane žalobcov podľa jej názoru nebola dostatočne preukázaná citová väzba vo vzťahu k uplatňovanému nároku. Citová väzba, jej intenzita ako aj jej pretrhnutie je v konaní nepreukázané, a tak nie je preukázaný nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako doplnok k iným/základným inštitútom náhrady zásahu do ich osobnosti. Zastáva názor, že odškodnenie náhrady nemajetkovej ujmy by sa malo týkať osôb, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Nestačí iba predpoklad existencie tejto citovej väzby. Je prirodzené, že žalobca v 1. rade žil s nebohou v spoločnej domácnosti a že žalobcovia v 2. až 6. rade sa stretávali s nebohou a boli s ňou v kontakte, ale pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je rozhodujúca intenzita tohto vzťahu a ako ho narušil zásah vykonaný neoprávnene treťou osobou. Je zrejmé, že strata rodinného príslušníka predstavuje ujmu v každom veku, avšak nesporné, že pre skúmanie intenzity citovej väzby je taktiež potrebné zohľadnenie i tohto kritéria, t. j. vek nebohej ako i žalobcov. Žalobkyne v 2. a 3. rade nežili so svojou matkou v jednej aktívne fungujúcej spoločnej domácnosti, neboli odkázané na ňu výživou, pretože viedli samostatný rodinný život, neboli odkázané na jej osobnú starostlivosť. Žalobcovia v 4. až 6. rade sú príbuznými, ktorí nepatria do kmeňovej rodiny (rodičia, deti, manžel/ka). K ťažkým psychickým ujmám dochádza pravidelne len pri veľmi úzkych citových väzbách (inak sa spravidla predpokladá dostačujúca psychická odolnosť, pričom taká ujma by mala byť do úvahy braná iba výnimočne v osobitných prípadoch). Okruh oprávnených subjektov nemožno automaticky odvodzovať z titulu „blízkej osoby"/„rodinného príslušníka", ale je potrebné skúmať skutočnú blízkosť vzájomného vzťahu - úzku citovú väzbu. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu a umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie pozostalých. Podľa nej je potrebné sa zamerať aj na dopad škodovej udalosti do psychickej sféry pôvodcu zásahu, jeho postoj k dopravnej nehode, úmysel, resp. forma a miera zavinenia, trestný postih, snahu o nápravu, ľutovanie, ospravedlnenie sa. V spore vystupuje iba žalovaná ako poisťovateľ, a nie aj pôvodca zásahu. Podľa jej názoru zákon o povinnom zmluvnom poistení upravuje len náhradu škody, hoci zmyslom a poslaním náhrady nemajetkovej ujmy je jej nevyhnutná spätosť s osobou, ktorá zásah zakladajúci nárok na nemajetkovú ujmu spôsobila. Postup žalobcov tak popiera inštitút nemajetkovej ujmy, kedy ak niekto zasiahne do práv tretej osoby, je povinný tento zásah zmierniť, resp. odstrániť. Finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Má za to, že pri nemajetkovej ujme je rozhodné dať možnosť tomu kto zasiahol do práva aby prejavil ľútosť a ospravedlnil sa, čo v konečnom dôsledku môže mať dopad aj na samotnú výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Tým, že žalobcovia nežalujú osobu, ktorá zasiahla do ich práv, ale len poisťovňu, ktorá nijako nezasiahla do ich práv, popreli poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a ich konanie vzbudzuje podozrenie len finančnej motivácie podania žaloby. Ad absurdum potom by malo byť pre nich časťou zadosťučinenia aj ospravedlnenie sa poisťovne ako osoby, ktorá do práv nijako nezasiahla. Súdy považujú aj odsúdenie pôvodcu zásahu za formu satisfakcie, ktorá sa musí prejaviť na priznanej nemajetkovej ujme, resp. jej nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie. V tejto súvislosti citovala rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/441/2016 z 28.6.2017. Je dôležité zohľadnenie okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti, t. j. okolnosti dopravnej nehody, a to najmä miera zavinenia vodiča, ako aj napr. tá skutočnosť, či na priebehu dopravnej nehody nemá podiel zavinenia i samotná nebohá. Pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery pôvodcu zásahu a je potrebné skúmať jeho osobu, najmä majetkové pomery. Uviedla, že existuje stabilná judikatúra, ktorá prijala závery, že majetkové pomery pôvodcu zásahu je potrebné zohľadniť nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Poukázala na to, že výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká a nekorešpondujúca okolnostiam prípadu (rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. 10. 2019, sp. zn. 10Co/58/2019: usmrtenie matky pri autonehode, kedy bola plnoletým dcéram priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 5.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Nitre z 11. 5. 2016 sp. zn. 9Co/367/2016: usmrtenie otca/starého otca pri autonehode, dcére priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur, maloletému vnukovi priznaná suma 3.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Žiline z 31. 01. 2019, sp. zn. 9Co/246/2018: usmrtenie otca rodiny pri autonehode, manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 11.000 eur, neplnoletým synom, žijúcim s nebohým otcom v jednej domácnosti náhrada po 7.000 eur, rozsudok Krajského súdu

v Žiline, sp. zn. 5Co/130/2019: usmrtenie matky rodiny pri autonehode, manželovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur, plnoletým synom náhrada po 3.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/61/2018: usmrtenie matky rodiny pri autonehode, manželovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 12.000 eur, trom maloletým deťom náhrada po 7.000 eur). Na záver uviedla, že na jej strane absentuje vecná legitimácia. Cez ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení sa nemajetková ujma podľa jej názoru nenahrádza. Európsky súdny dvor v rozsudku C-22/12 nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerať. Tvrdila, že v rozhodovacej praxi najvyššej súdnej autority prevládajú rozsudky, podľa ktorých pasívna vecná legitimácia poisťovní v prípade nemajetkovej ujmy nie je daná.

3. Žalobcovia vo vyjadrení doručenom súdu 26. 8. 2020 uviedli, že v žalobe poskytli základné skutkové tvrdenia, ktoré tvoria skutkový základ uplatnených nárokov - tvrdenia o druhu ich príbuzenského vzťahu so zomrelou L. C.. Stupeň a druh príbuzenského vzťahu sami o sebe nie sú spôsobilé obsiahnuť kvalitu a intenzitu citovej väzby, ale sú základným definičným predpokladom vytvárania sociálneho vzťahu s druhou osobou v určitej kvalite a intenzite a vo vzájomnej súvislosti s ostatnými tvrdenými skutočnosťami sú spôsobilé prispieť k popisu kvality citovej väzby medzi jednotlivými žalobcom a zomrelou osobou. Tvrdenie v žalobe o narušení celistvosti rodiny žalobcov je faktom. Zomrelá L. C. bola vo svojej rodine v istej spoločenskej role (role manželky, matky či starej matky), na ktorú boli plnením istých vzájomných sociálnych funkcií napojení ostatní členovia rodiny a rodina takto vytvárala určitý sociálny celok zahŕňajúci všetkých jej členov, ktorí sa na upevňovaní týchto vzťahov podieľali. Jej smrťou došlo k porušeniu tohto celku, a to k jeho porušeniu zjavne drastickým spôsobom, na čo nebol nikto zo žalobcov vnútorne pripravený ani nastavený. Tragická smrť človeka je totiž prekvapujúcou udalosťou v negatívnom zmysle, s ktorou pri bežnom chode vecí nikto nepočíta. Preto je takáto náhla, nečakaná a navyše násilná smrť človeka nevyhnutne spojená s určitou traumatickou skúsenosťou jeho najbližších. Preto je v podanej žalobe uvedené ďalšie tvrdenie o negatívnom zásahu do súkromia žalobcov a o ich psychickej traume, či nezmazateľnej negatívnej stope v ich životoch. Toto tvrdenie sa logicky viaže k narušeniu celistvosti rodiny žalobcov náhlym, nečakaným a násilným spôsobom. Žalobcovia mali v ich rodinnom a súkromnom živote isté očakávania týkajúce sa pretrvávania, upevňovania rozvoja vzťahu so zomrelou L. C., ako ich manželkou, matkou a starou matkou. K naplneniu týchto očakávaní už nikdy nedôjde, čím je tento negatívny dôsledok neodstrániteľný a nenapraviteľný. Žalobcovia opisujú svoje pocity úzkosti, smútku, zúfalstva či šoku, ktoré sú nepochybne prejavmi svedčiacimi o tom, že na zomrelom človeku i mimoriadne záležalo a bude im veľmi chýbať. Vek zomrelej a jednotlivých žalobcov, odkázanosť na výživu či starostlivosť zo strany zomrelej, či stupeň príbuzenstva, môžu byť zaiste okolnosťami, ktoré majú vplyv na rozsah utrpenej nemajetkovej ujmy. Nejde však o okolnosti jediné či výlučné. Za istých okolnosti môže mať osoba so vzdialenejším stupňom príbuzenstva bližší vzťah s určitou osobou, ako osoba s bližším stupňom príbuzenstva. Občiansky zákonník v § 13 ods. 3 veľmi jasne a taxatívnym spôsobom uvádza kritéria, na ktoré sa ma pri stanovení výšky náhrady prihliadať. Týmito sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej ujmy na strane žalobcov, tá je daná predovšetkým kvalitou, intenzitou a silou sociálnych väzieb, ktoré žalobcovi utvárali s nebohou osobou ako aj skutočnosťou, nakoľko boli tieto väzby súčasťou ich súkromného a rodinného života. Čím intenzívnejšie, kvalitnejšie a vrúcnejšie vzťahy prechovávali žalobcovi s nebohou, tým je ujma na ich strane väčšia a z racionálneho hľadiska im patrí aj náhrada v patričnej výške. Závažnosť ujmy je daná aj eventuálnou možnosťou jej nápravy, resp. návratu do predošlého stavu. V prípade ujmy spočívajúcej v úmrtí blízkej osoby je však jej náprava (a to ani čiastočná) nemožná. Blízkeho človeka ako individuálnu ľudskú bytosť nie je možné nahradiť inou osobou či kompenzovať nejakým hmotným ekvivalentom. Aj táto nezvratnosť a nemožnosť ani čiastočnej nápravy podmieňuje mimoriadne vysokú závažnosť tohto druhu nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o druhé zákonné kritérium, ktorým sú okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo nejde tu o okolnosti na strane pôvodcu zásahu, ako sa to snaží interpretovať žalovaný. Ide o okolnosti neoprávneného zásahu ako takého, ktoré sa čiastočne môžu vzťahovať na osobu pôvodcu zásahu (napr. na jeho vnútorný postoj k protiprávnemu zásahu vo forme nedbanlivosti či úmyslu), ale musia sa nevyhnutne v prvom rade vzťahovať na zásah samotný. Majetkové pomery pôvodcu zásahu v tomto smere nie sú podstatné, pretože nie sú okolnosťami zásahu ako takého a táto interpretácia ide zjavne nad rozsah vymedzený ustanovením § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ani následný postoj pôvodcu zásahu vo forme ľútosti či ospravedlnenia nie je okolnosťou samotného zásahu, ktorá by mala byť zohľadňovaná pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Nakoľko ide o istú formu zadosťučinenia, táto skutočnosť môže byť

posudzovaná len v tom smere, či toto zadosťučinenie je alebo nie je dostatočné, a či poškodenej osobe aj napriek tomuto zadosťučineniu vzniká právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, avšak v zmysle zákonných ustanovení už následne nemá mať vplyv na samotnú výšku náhrady. O výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch rozhoduje svojou voľnou úvahou konajúci súd. Žalobcovia žalobným petitom len vymedzujú maximálny možný rozsah tejto úvahy súdu. Totožná paušálna suma u všetkých žalobcov uplatnená v konaní nie je znakom nepochopenia predmetného inštitútu, ale toho, že každý zo žalobcov zdieľal s nebohou veľmi úzky kontakt a blízky vzťah. Žalobcovia subjektívne nevedia zhodnotiť, u ktorého z nich je táto ujma najväčšia. Jedinou úlohou žalobcov je preukázať určitý stupeň závažnosti vzniknutej ujmy. Samotné stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je už potom následne výlučne vecou úvahy súdu, tak ako to mieni ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k námietke nedostatku vecnej legitimácie žalovanej poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 7. 2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 61/2018; rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS 666/2016 - 36 z 11. 10. 2016; rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 (odseky 55 až 58).

4. Rozsudkom z 22. januára 2022 uložil súd žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 25.000 eur, žalobkyni v 2. rade sumu 20.000 eur, žalobkyni v 3. rade sumu 20.000 eur, žalobcovi v 4. rade sumu 4.000 eur, žalobcovi v 5. rade sumu 4.000 eur a žalobkyni v 6. rade sumu 4.000 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcom v 1. až 6. rade priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“).

5. Na odvolanie žalobcov v 4., 5. a 6. rade a odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením z 15. júna 2023 sp. zn. XXX/XXX/XXXX (ďalej len „uznesenie“ alebo „uznesenie odvolacieho súdu“) rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

6. Odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd pri rozhodovaní o nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu spôsobenú smrťou manželky žalobcu v 1. rade, matky žalobkýň v 2. a 3. rade a starej matky žalobcov v 4. až 6. rade L. C., nar. XX.XX.XXXX, v dôsledku dopravnej nehody dňa 26.11.2018, zavinenej F. M., vodičom osobného motorového vozidla zn. Škoda Fabia, EČV: E., poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú týmto motorovým vozidlom na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX/XX je od 31.12.2008 žalovaná, v dôsledku ktorej L. C., utrpela zranenia nezlučiteľné so životom, následkom ktorých na mieste nehody podľahla, správne uzavrel, že ujma pozostalých žalobcov môže byť odškodnená vo forme náhrady nemajetkovej ujmy poskytnutej poisťovateľom zodpovednej osoby, pričom ide o priamy nárok osoby poškodenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, a preto žalobcom nič nebránilo, aby tieto svoje nároky uplatnili na súde proti žalovanej, ktorá je pasívne legitimovanou v spore o náhradu nemajetkovej ujmy žalujúcich pozostalých obete dopravnej nehody dňa 26.11.2018 spôsobenej prevádzkou motorového vozidla zn. Škoda Fabia, EČV: E., zavinenej vodičom F. M.. Náležite pritom súd vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/205/2009, z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/95/2017, z rozsudku Súdneho dvora EÚ z 24. októbra 2013 vo veci C-22/2012, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Rovnako správne súd uviedol, že na tieto závery nadviazal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 6MCdo/1/2016. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku správne dodal, že najvyšší súd v citovanom rozsudku vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je

zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu, považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Súd správne odkázal i na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 17.8.2016 sp. zn. I.ÚS 474/2016, podľa ktorého „Hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poistiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Vo vzťahu k otázke pasívnej legitimácie žalovanej súd dal adekvátne do pozornosti aj rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/206/2017, 6Cdo/143/2017, 3MCdo/1/2016, 6Cdo/80/2018 a sp. zn. 8Cdo/6/2018, i nález Ústavného súdu SR zo dňa 5.12.2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017.

7. V odôvodnení rozsudku sa súd prvej inštancie náležite vysporiadal i s obranou žalovanej založenou na námietke absencie vecnej pasívnej legitimácie v spore, ako i na tvrdení, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy môžu žalobcovia žiadať len vo vzťahu k pôvodcovi zásahu, a nie od jeho poisťovateľa, ktorý nijako nezasiahol do ich práv, čím popierajú poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, primerane pritom odkazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/5/2020. S ohľadom na uvedené nemožno priznať opodstatnenosť odvolacej námietke žalovanej, že súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil skutočnosť, že žalobcovia nežalovali osobu, ktorá priamo do ich práv zasiahla, čím popreli inštitút nemajetkovej ujmy.

8. Správne postupoval ak následne posudzoval opodstatnenosť žalobcami uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom správne uzavrel, že základ nároku žalobcov na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy je daný, nakoľko smrť L. C. je zásahom závažným, neoprávneným, spôsobeným protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla, poisteného u žalovanej, F. M., a je daná príčinná súvislosť medzi jeho protiprávnym konaním a ujmou žalobcov. Odvolací súd je v zhode so súdom prvej inštancie v jeho názore, že morálne zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo forme ospravedlnenia pôvodcu zásahu, je potrebné vyhodnotiť ako nedostatočné v prípade, že ide o nezvrátiteľný stav. Správny je podľa názoru odvolacieho súdu i úsudok súdu, že dostatočným morálnym zadosťučinením nie je ani odsúdenie a potrestanie pôvodcu zásahu v trestnom konaní, lebo pre žalobcov strata manželky, matky a starej matky bola neočakávaná a šokujúca, bez šance sa na ňu vôbec pripraviť. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že predpoklady náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú splnené.

9. Žalobcovia namietali, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci s argumentom, že súd prvej inštancie správne ustálil skutkový stav, ten však nesprávne právne posúdil pokiaľ ide o posúdenie závažnosti ujmy, ktorá vznikla na ich strane, ako i okolností, za ktorých k tejto ujme došlo, na základe čoho priznal žalobcom neprimerane nízku náhradu nemajetkovej ujmy. Opodstatnenosť tejto odvolacej námietky žalobcov, pokiaľ výšku priznanej nemajetkovej ujmy bez ďalšieho spochybňovali jedine tvrdením, že súd nesprávne posúdil závažnosť ujmy, ktorá vznikla na ich strane, ako i okolnosti, za ktorých k tejto ujme došlo, priznať nemožno. Súd sa správne zaoberal otázkou závažnosti ujmy vzniknutej na strane žalobcov v 4., 5. a 6. rade, ako i okolnosťami, za ktorých k tejto ujme došlo a svoje závery v tomto smere náležite objasnil v odôvodnení rozsudku (bod 30, 33, 34, 37, 38 odôvodnenia rozsudku).

10. Žalovaná vo svojom odvolaní tiež namietala nesprávnu aplikáciu sudcovskej úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, vyčítajúc súdu, že naopak priznal neprimerane vysokú náhradu nemajetkovej ujmy, pričom súd nedostatočne zohľadnil fakt, že žalobcovia nežalovali osobu, ktorá priamo zasiahla do ich práv, že súd neprihliadal, resp. iba čiastočne prihliadal k judikatórne vymedzeným kritériám, ktoré je potrebné zohľadniť pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy, vrátane okolností na strane škodcu, ako i na strane poškodených, nezaoberal sa zásadou proporcionality pri určení výšky nemajetkovej ujmy, v rozpore s článkom 2 ods. 2 CSP a vo svetle nálezu Ústavného súdu SR III. ÚS 289/2017, III. ÚS 288/2017 si súd nesplnil povinnosť komparovať jednotlivé rozsudky v obdobných

veciach, a rozsudok nedostatočne odôvodnil a nevysporiadal sa so zásadnými tvrdeniami žalovanej. Táto odvolacia námietka žalovanej je opodstatnená. Súd síce v bode 39 odôvodnenia rozsudku správne konštatoval, že pri úvahách o výške nemajetkovej ujmy priznanej jednotlivým žalobcom súd s ohľadom na to, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu podstatne odchyľovať od zadosťučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch, ako i že zohľadňoval doterajšiu rozhodovaciu prax, pričom poukázal na zistenia z publikovaných a spracovaných súdnych rozhodnutí, avšak je potrebné prisvedčiť žalovanej, že opomenul vysporiadať sa s argumentáciou žalovanej, ktorá v rámci svojej obrany poukazovala aj na viaceré súdne rozhodnutia v obdobných veciach, i keď tieto citoval v rámci poukazu na obranu žalovanej v bode 2 odôvodnenia rozsudku. Odvolací súd poznamenal, že ústavný súd už viackrát v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Súd je povinný v súlade s § 191 CSP vysporiadať sa so všetkým, čo vyšlo v priebehu konania najavo a čo strany sporu tvrdia, ak to má vzťah k prejednávanej veci. Nemá pritom poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale má poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov sporových strán (por. m.m. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. februára 2012, sp. zn. 1Cdo 48/2010). Ak súd založil súdne rozhodnutie na niečom, čo nebolo predložené na diskusiu, resp. čo nebolo predmetom diskusie strán alebo ak pri hodnotení dôkazov niektorý z dôkazov vykonaných v konaní opomenul, resp. sa ním nezaoberal, zaťažil svoje rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce vážnou procesnou vadou, zakladajúcou dôvod pre zrušenie rozhodnutia, ktoré pre nedostatok dôvodov nemožno preskúmať. Za takejto situácie odvolací súd nie je ani oprávnený pre účely eventuálnych vlastných skutkových záverov bez ďalšieho hodnotiť vykonané dôkazy. K uvedenej vade došlo i v posudzovanom prípade, keďže súd opomenul vysporiadať sa s argumentáciou žalovanej, ktorá v rámci svojej obrany poukazovala aj na viaceré súdne rozhodnutia v obdobných veciach, i keď tieto citoval v rámci poukazu na obranu žalovanej v bode 2 odôvodnenia rozsudku. Odvolací súd je si vedomý skutočnosti, že smrťou ich blízkeho príbuzného došlo k nenávratnej deštrukcii dovtedajších osobných a rodinných vzťahov. Vzhľadom na intenzitu tohto zásahu a jeho nenapraviteľné následky je morálne zadosťučinenie nepostačujúce, v dôsledku čoho žalobcom patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods.2, 3 Občianskeho zákonníka). Výška tejto náhrady však musí byť primeraná všetkým relevantným okolnostiam, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli a porovnateľná s bežnou rozhodovacou praxou súdov.

11. Súd prvej inštancie pochybil i v inom ohľade. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd neprihliadol na zákonné kritéria vyplývajúce zo zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, konkrétne na ustanovenia § 6 a § 7. Bezpochyby pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neustanovuje žiadne medze pre jej priznanie, pri stanovení výšky náhrady je táto ponechaná na rozhodnutie súdu, ktoré však sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou. Preto je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vziať do úvahy citovaný zákon, ako možné vodítko pre rozhodovanie súdu o konkrétnej výške náhrady. Danou problematikou sa zaoberal Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 27.4.2006 sp.zn. 4Cdo/171/2005, a zo dňa 31.7.2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach, pričom poukázal na nález ústavného súdu zo 6.12.2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP zo 17.7.2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012 dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad z. č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Podľa názoru ESĽP náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme. Aj keď vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa v niektorých prípadoch týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., prípadne náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona

č. 514/2003 Z. z., nie je vylúčené, aby pri určovaní výšky náhrady aj v prejednávanom spore bol použitý obdobný spôsob, ktorým by sa určila táto náhrada. Podľa názoru ESĽP náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESĽP tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

12. Na základe uvedeného uložil súdu prvej inštancie v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) odstrániť vytýkané vady, opätovne posúdiť nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy a priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy posúdiť so zreteľom ku všetkým vyššie uvedeným relevantným okolnostiam a vyhodnotiť (aj) v intenciách zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (§ 6, § 7). Následne súd po náležitom posúdení tejto otázky o žalobe opätovne rozhodne s prihliadnutím na všetky predložené a označené dôkazy v priebehu sporu, vrátane argumentácie žalobcov a žalovanej v priebehu sporu i tohto odvolacieho konania. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

13. Na pojednávaní po zrušení veci odvolacím súdom žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu uviedli, že pokiaľ ide o rozhodnutia, na ktoré poukázala v rámci svojej procesnej obrany žalovaná, má za to, že súd sa vyporiadal s rozhodovacou praxou iných súdov, v obdobných veciach a konkrétne na to poukázal aj v odseku 38 a 39. odôvodnenia. Každý prípad je svojím spôsobom individuálny a ťažko je šablónovito hľadať obdobné prípady pri rozhodnutiach iných súdov. Rozhodnutie prvostupňového súdu sa nepreči nejakej štandardnej rozhodovacej praxi súdov, o čom svedčia aj tie rozhodnutia na ktoré nakoniec súd poukázal. Judikatúra v tejto oblasti nie je ustálená resp. zjednotená. Nad rámec rozhodnutí spomínaných prvostupňovým súdom poukázal na rozhodnutie Okresného súdu v Kežmarku č. k 3C/234/2009-418 z 30. apríla 2019 potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/101/2019, kedy bolo šiestim žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželky a matky, dospelých detí s počnúc sumami 17.000 eur až do výšky 22.500 eur v závislosti od osobitostí konkrétnych žalobcov. Rozhodnutím Okresného súdu Michalovce č. k. 19C/48/20177 – 64 zo dňa 23. mája 2018 potvrdeným Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 5Co/341/2018 zo dňa 23. mája 2019 bolo rodičom dospelého dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 20.000 eur a sestre 7.000 eur. Rozhodnutím Okresného súdu Zvolen 11C/46/2017 – 122 zo dňa 11. apríla 2019 potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 11C/139/2019 zo dňa 27. februára 2020, kde bolo manželke zosnulej osoby priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 35.000 eur a dospelým deťom po 30.000 eur. Pokiaľ ide o zohľadnenie obsahu zákona č. 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilím a trestnými činmi má za to, že upravuje určité výnimky pri odškodňovaní obetí násilnej trestnej činnosti. Z obsahu toho zákona a z jednotlivých ustanovení vyplýva, že sú to limity odškodenia podľa tohto zákona, to znamená sú to činy, ktoré odškodňovanie uskutočňuje štát. Nejde o limity v tom zmysle, že obeť trestného činu nemá právo na vyššie odškodnenie, ale limity stanovené pre štát a pokiaľ tá osoba nie je uzrozumená s výškou tohto plnenia, môže domáhať aj ďalších častí odškodnenia respektíve náhrad voči páchateľovi trestnej činnosti. Nie je celkom na mieste, aby bol súd viazaný tými limitmi, pretože nepredstavujú ohraničenie nemajetkovej ujmy. Navyše náhrada nemajetkovej ujmy sa plní zo zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zákon č. 381/2001 Z. z. v § 7 nastavuje vlastné limity pre plnenie jednotlivých náhrad, ktoré súdom priznané odškodnenie neprekročilo.

14. Žalovaná na pojednávaní uviedla, že návrh žalobcov je neopodstatnený a nedôvodný. Vzhľadom na právny názor prezentovaný odvolacím súdom má za to, že pri určovaní výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadňovať aj legislatívu upravujúcu obdobné nároky. V Slovenskom právnom poriadku nie je zákonom upravené právo pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode. Je potrebné zohľadňovať existujúcu právnu úpravu pokrývajúcu obdobné nároky najbližšie k danému nároku, t. j. zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach

trestných činov a o zmenách o doplnení niektorých predpisov, ktorý nahradil zákon č. 215/2006 s účinnosťou od 1.1.2018. Poukázal na § 12 ods. 2 prvá veta tohto zákona a nakoľko k smrti nebohej došlo v roku 2018, minimálna mzda bola 480 eur. Nárok každého zo žalobcov by predstavoval 12.000 eur. V zmysle § 13 zákona o odškodňovaní obetí trestných činov, celková suma za odškodnenie poskytovaná podľa tohto zákona nesmie presiahnuť 50 násobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Žalobcovia by tak mali súhrny nárok na sumu 24.000 Eur. Poukázal, že žalobcovia si neuplatnili svoj nárok voči osobe, ktorá zásah spôsobila a v zmysle § 14 toho istého zákona, odškodnenie vypočítané podľa § 12 a 13 možno primerane znížiť ak obeť násilného trestného činu spolu zavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchateľa trestného činu, ktorým im bola spôsobená ujma. Poukazujeme na právny názor odvolacieho súdu prezentovaný najmä v bode 24. a nasledujúce a navrhol, aby rozhodol tak žiadali, alternatívne, aby rozhodol v zmysle právneho názoru odvolacieho súdu v intenciách predmetného zákona.

15. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, výsluchom žalobcov v 1. až 5. rade, svedkov a zistil nasledovný skutkový stav:

16. Predžalobnou výzvou z 18. 7. 2019, doručenou 22. 7. 2019, žalobcovia vyzvali žalovanú na zaplatenie nemajetkovej ujmy (č. l. 17 až 19).

17. Rozsudkom Okresného súdu Košice II z 22. decembra 2021 sp. zn. XX/XX/XXXX bol obžalovaný F. M. nar. X. X. XXXX uznaný za vinného, že v Košiciach po Triede KVP v smere od ulice C. P. II. smerom na Moskovskú triedu dňa 26.11.2018 v čase okolo 17,31 hod. viedol ako vodič osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia EČV: E. po Triede E. B. E., B. smere od ul. C. P. II. smerom na Moskovskú triedu v pravom jazdnom pruhu z dvoch jazdných pruhov určených pre jeho smer jazdy, kde v úseku cesty pred križovatkou s ulicou Cottbuskou z dôvodu neprispôsobenia rýchlosti svojej jazdy nestihol dať v priestore pred priechodom pre chodcov včas prednosť chodcom, ktorí vstúpili na vozovku a prednou časťou vozidla na riadne vyznačenom priechode pre chodcov a na priechode pre chodcov zachytil chodkyne L. C. nar. XX.XX.XXXX a Q. J. nar. X.X.XXXX, ktoré spoločne prechádzali z pohľadu vodiča vozovky zľava doprava v smere pohybu od P. E. k ulici C., čím porušil ustanovenia § 4 ods. 1 písm. f) a § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke s poukazom na § 137 ods. 1 , ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a pri dopravnej nehode utrpela Q. J. ťažkú ujmu na zdraví a to polytraumu, zlomeninu jarmovo čeľustného komplexu a spodiny očnice vľavo, trieštivú vnútro kĺbovú zlomeninu hlavy píšťaly vľavo s posunom, zlomeninu hlavičky ihlice vľavo, zlomeninu vnútornej dolnej časti stehnovej kosti vľavo /condyl/ zlomeninu chirurgického krčka ramennej kosti s posunom vľavo, zlomeninu kľúčnej kosti s posunom vľavo, sériovú zlomeninu I.-Y. rebra vpravo s posunom a únikom vzduchu a krvi do pravej hrudnej dutiny (pneumothorax a hemotorax) čo si vyžiadalo liečenie súhrne nad 42 kalendárnych dní a chodkyňa L. C. utrpela ťažkú ujmu na zdraví a to zlomeninu lebečnej klenby, zakrvácanie pod tvrdú plenu mozgu, natrhnutie priechodu nožičiek mozgu do mostu, sporadické krvné výrony do oblasti spodinových uzlín mozgu, obojstranný a úrazový opuch mozgu, teda súhrnné vnútrolebečné poranenia nezlučiteľné so životom. Pri ostatných poraneniach trupu a končatín, pričom L. C. na následky zranení, ktoré utrpela pri dopravnej nehode bezprostredne po nehode dňa 24.11.2018 okolo 18,30 hod. zomrela. Inému z nedbanlivosti tak spôsobil smrť a spáchal čin závažnejším spôsobom konania, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1,2 písm. a) Trestného zákona, § 138 písm. h) Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, § 138 písm. h) Trestného zákona. Za to bol odsúdený podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona a § 53 ods. 1 Trestného zákona na trest domáceho väzenia v trvaní 24 mesiacov. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona bol uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 48 mesiacov. Obžalovaný ako aj prokurátor sa vzdali odvolania, preto súd vyhotovil zjednodušený písomný rozsudok, ktorý neobsahuje odôvodnenie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 22. 12. 2021.

18. Zo znaleckého posudku N. XX/XXXX vypracovaného A. M. M., znalcom z odboru cestná doprava, technický stav vozidiel, technický stav cestných vozidiel, nehody v cestnej doprave, odhad hodnoty cestných vozidiel, zo 4. 6. 2019 pre trestné konanie vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. XX/XX/XXXX (ČVS: L.-XXXX - č. l. 247-343 vyšetrovacieho spisu) súd z odpovede na otázku č. 3 zistil, že chodkyne J. a C. v čase nehodového deja prechádzali cez priechod pre chodcov. Konštatoval, že spôsob prechádzania cez cestu zo strany chodkýň bol správny, nakoľko chodkyne prechádzali cez

cestu ulice Triedy KVP po riadne vyznačenom priechode pre chodcov. Chodkyne vstupovali na riadne vyznačený priechod pre chodcov v čase, keď svojim vstupom na uvedený priechod pre chodcov s ohľadom na rýchlosť pohybu prichádzajúceho vozidla a vzájomnú vzdialenosť prichádzajúce vozidlo - chodkyne, neprinútili vodiča vozidla k náhlej zmene smeru a jeho rýchlosti jazdy. Vodič mal technickú možnosť vidieť už v tejto polohe zvislé dopravné značenie s reflexným povrchom upozorňujúce na miesto, kde bude vyznačený priechod pre chodcov a teda mohol predpokladať z daných rozhľadových podmienok takýto pohyb chodcov po priechode pre chodcov a to aj tmavo oblečených. Vodič mal taktiež miestu znalosť a vedel, že v danom priestore sa nachádza riadne vyznačený priechod pre chodcov. Okamih vstupu chodkýň J. a C. na priechod pre chodcov možno označiť za správny. Pokiaľ ide o možnosti zabránenia dopravnej nehode jednotlivými účastníkmi súd (z odpovede na otázku č. 6) zistil, že jediné 100% zabránenie dopravnej nehode zo strany vodiča vozidla bolo priestorové zabránenie, t. j. zastavenie vozidla pred priechodom pre chodcov, aj vzhľadom k tomu, že chodkyňa J. znižovala rýchlosť svojho pohybu a nie je vylúčené, že by sa v koridore následného pohybu vozidla zastavila. Vodič vozidla by zabránil dopravnej nehode priestorovo náhle (náhlym zastavením pred priechodom pre chodcov), ak by sa v pôvodnom mieste svojej reakcie na kolíznu situáciu pohyboval rýchlosťou do 7,0km/h pri zohľadnení reakčného času vodiča 1,0s a vozidlo by bolo po skončení reakčného času vodiča brzdené s využitím maximálneho brzdného spomalenia 4,9m/s2 až do jeho zastavenia, so zohľadnením času nábehu brzdného účinku brzdového systému vozidla 0,2s. Vodič vozidla by zabránil dopravnej nehode priestorovo nenáhle (nenáhlym zastavením pred priechodom pre chodcov), ak by sa v pôvodnom mieste svojej reakcie na kolíznu situáciu pohyboval rýchlosťou do 6,5km/h pri zohľadnení reakčného času vodiča 1,0s a vozidlo by bolo po skončení reakčného času vodiča brzdené s využitím polovičného brzdeného spomalenia 2,45m/s2 z maximálne možného dosiahnuteľného brzdného spomalenia 4,9m/s2 až do jeho zastavenia, so zohľadnením času nábehu brzdného účinku brzdového systému vozidla 0,2s. Vodič by zabránil dopravnej nehode z hornej hranice vypočítanej rýchlosti jeho pohybu v pôvodnom mieste počiatku jeho reakcie na vzniknutú kolíznu situáciu 53,2km/h skoršou reakciou priestorovo náhle (náhlym zastavením pred priechodom pre chodcov), ak by reagoval na riadne vyznačený priechod pre chodcov o 35,93 m skôr, ako bolo pôvodné miesto počiatku jeho reakcie pri zohľadnení reakčného času vodiča 1,0s a vozidlo by bolo po skončení reakčného času vodiča brzdené s využitím maximálneho brzdného spomalenia 4,9m/s2 až do jeho zastavenia, so zohľadnením času nábehu brzdeného účinku brzdového systému vozidla 0,2s. Vodič vozidla by zabránil dopravnej nehode z hornej hranice vypočítanej rýchlosti jeho pohybu v pôvodnom mieste počiatku jeho reakcie na vzniknutú kolíznu situáciu 53,2km/h skoršou reakciou priestorovo nenáhle (nenáhlym zastavením pred priechodom pre chodcov), ak by reagoval na riadne vyznačený priechod pre chodcov o 57,0m skôr, ako bolo pôvodné miesto počiatku jeho reakcie pri zohľadnení reakčného času vodiča 1,0s a vozidlo by bolo po skončení reakčného času vodiča brzdené s využitím polovičného brzdného spomalenia 2,45m/s2 z maximálne možného dosiahnuteľného brzdného spomalenia 4,9m/s2 až do jeho zastavenia, so zohľadnením času nábehu brzdného účinku brzdového systému vozidla 0,2s. Vodič vozidla Škoda by zabránil dopravnej nehode z rýchlosti pre daný úsek cesty maximálne povolenej (50km/h) skoršou reakciou priestorovo nenáhle (nenáhlym zastavením pred priechodom pre chodcov), ak by reagoval na riadne vyznačený priechod pre chodcov o 51,22m skôr ako bolo pôvodné miesto počiatku jeho reakcie pri zohľadnení reakčného času vodiča 1,0s a vozidlo by bolo po skončení reakčného času vodiča brzdené s využitím polovičného brzdného spomalenia 2,45m/s2 z maximálne možného dosiahnuteľného brzdného spomalenia 4,9m/s2 až do jeho zastavenia, so zohľadnením času nábehu brzdného účinku brzdového systému vozidla 0,2s. Vodič vozidla mal technickú možnosť včas prispôsobiť techniku jazdy skutočnosti, že sa blíži k riadne vyznačenému priechodu pre chodcov a tomu prispôsobiť rýchlosť svojho pohybu tak, aby bol schopný nenáhle zastaviť vozidlo pred riadne vyznačeným priechodom pre chodcov. Vodič bol dopredu informovaný dopraným značením o blížiacom sa mieste, kde cez cestu prechádzajú chodci. Vodič vozidla je priechodom pre chodcov vždy obmedzený a musí v takto označenom mieste predpokladať pohyb osôb prechádzajúcich cez cestu a to aj najmenej kontrastne oblečených. Možno konštatovať, že vodič vozidla Škoda, Ruda reagoval na riadne vyznačený priechod pre chodcov oneskorene. Chodkyne J. a C. by zabránili dopravnej nehode takým spôsobom, ak by nevstúpili do koridoru následného pohybu vozidla Škoda.

19. Motorové vozidlo zn. ŠKODA FABIA COMBI, EČV E. je od XX.XX.XXXX na základe poistnej zmluvy N. XXXXXXXXXX poistené u žalovanej (č. l. 16).

20. Z výsluchu žalobcu v 1. rade vyplynulo, že sa s manželkou spoznal ako dvadsaťsedemročný profesor na škole a manželka prišla vtedy ako pätnásťročná študentka. Museli počkať, kým bude mať osemnásť

rokov, aby sa mohli zosobášiť. Ich manželstvo trvalo 55 rokov. Mali dve dcéry, ktoré spoločne vychovali. Manželku potreboval a potrebuje každou jednou minútou. Len vďaka tomu, že má dcéry, ešte ďalej je. Jeho život po smrti manželky už nie je život, je to len existencia. Takýto život by nikomu nikdy neprial. Pred jej smrťou boli stále spolu. Vždy a vo všetkom mu pomáhala. Nechceli mu oznámiť, čo sa stalo, lebo vedeli, ako by reagoval na túto správu. Neveril, že sa to stalo, pretože jeho manželka bola veľmi opatrná na priechode. Videl ako vyzerala po nehode, že dostala náraz do chrbta, pretože spadla na tvár. V momente bola mŕtva. Každú minútu mu chýba, nikto mu ju nikdy nemôže nahradiť, ostatní mu môžu len pomôcť. Stretáva sa s dcérami, s ich rodinami. Horšie mu už však nemôže byť, ako je mu teraz po jej smrti. Nerobí už nič, čo robil s ňou predtým. Nechodí nikam, kam chodil s ňou. Celý život spolu prežili s láskou.

21. Z výsluchu žalobkyne v 2. rade súd zistil, že o dopravnej nehode sa dozvedela v bežný deň, keď prišla z práce. So synom hľadali na internete nejakú vetrovku, lebo už bol november. Volal F., I. manžel a povedal jej, aby si sadla. V živote by jej nenapadlo, že to musí byť niečo tak tragické. Musel jej to dvakrát zopakovať. Bežala von v papučiach, pretože si hneď spomenula na otca, čo s ním bude, keď sa to dozvie. Otca našla na chodbe, obúval sa, pretože mu zavolala mamina kamoška, a mu povedala, že L. zrazilo auto. Išli všetkým telefonovať, plakali, stískali sa, bol pri tom aj jej syn K.. Na druhý deň si starší syn vybral dovolenku a ich vozil autom. K mame mala neuveriteľne blízky vzťah, nevideli sa denne, pretože býva v Rozhanovciach a chodí do práce. Telefonovali si a ona ako 70 ročná ovládala Messenger a Viber. Naposledy sa stretli v sobotu, v nedeľu si ešte telefonovali, lebo jej druhý syn spadol. Rozprávali sa, ako sa udrel a také bežné veci, nákupy, dovolenky. Predtým vo štvrtok boli spolu na dlhší nákup, pretože má 2. 12. narodeniny. Celý týždeň jej mama vyzváňala, že musia ísť na spoločný nákup. Po tej nehode jej hneď napadlo, že šla k regálu s čiernymi šatami a ona ju ťahala za ruku preč a kúpila jej neskutočne kvietkované veci. Chcela žiť. Bola to silná žena a veselá. Učí ruský jazyk na 2. stupni na základnej školy a mama bola jej slovníček, priateľ na telefóne. Vždy jej pomohla, keď mala nejakú odbornú záležitosť. V škole to bolo veľmi ťažké, týždeň jej dali pokoj, mala dovolenku. Na pohrebe bolo toľko ľudí, že pán farár povedal, že musí ísť na faru, lebo má málo hostií. S rodinou z otcovej strany sa zblížili kvôli mame, ona bola vždy taký iniciátor toho všetkého. Bola ich slniečko, ktoré teraz zhaslo. Uviedla, že to veľmi bolí. Zafarbili jej vlasy, pretože vedeli, že bola dáma. Na facebooku nejaký človek k dopravnej nehode napísal „samozrejme vybehla starenka spoza kríčka v čiernom kabátku“. Nebola to pravda. Bola maximálne označená a tie obrázky mala zladené s kabelkami. Zdôraznila, že je to veľká ujma, ktorou trpí celá rodina. Otcovi sa bolo treba ostrihať, ale nechcel pustiť nikoho k sebe, lebo ho ostrihá jedine mama. Po roku dovolil, aby ho ostrihala. Všetko, čo mama chytila do rúk, zvládla. Chýba im. Dovolenky, výlety, spoločné radosti im chýbajú. Bola vnímavá. Keď pozrie ráno na ruky, vidí mamu, pozrie na nohy, vidí mamu, lebo má presne také isté. Sadne doma na gauč a spomenie si, ako ho spolu kupovali, lebo to bol prvý kus nábytku do domu. Bola všade s nimi. Keď staršieho syna, ktorý je vojak, vyprevádzali do Afganistanu, bola s nimi. Veľmi sa venovala svojmu vzdelaniu, spravila aj univerzitu tretieho veku. Najprv začala medicínou, potom si spravila angličtinu. Chýba jej. Vzťah k mame bol vrúcny, láskavý, milovaný, bola najlepšia mama na svete, jej slniečko, milovala ju. Ich vzťah bol dôverný. Bola pri nej, keď sa vrátila z pôrodnice, spala so ňou v posteli. Bol dôverný natoľko, že si hovorili intímnosti. Nestretávali sa každý deň, ale na telefóne boli každý jeden deň. Strážila jej deti, kým chodila do školy, kým bola s deťmi na výlete. Umývali spolu okná, chodili spolu na nákupy, na výlety, do jaskyne, na dovolenky do Grécka, boli spolu v Rusku, v Poľsku. Robili spolu plesy. Teraz na nič z toho nemá chuť. Týždeň pred smrťou ju nahovárala na druhú kvalifikačnú skúšku. Po jej smrti už toho nebola schopná. Cíti frustráciu a smútok. Modlila sa v posledných rokoch ako nikdy, aj za pána M. a jeho rodinu. V Rusku sa pozbierala celá rodina, ktorá nemohla prísť na pohreb. Nikomu nepraje ten pocit hanby, keď sa pýtali, ako to dopadlo, že po roku sa to len vyšetruje. Po smrti je nervóznejšia, ale snaží sa, pracuje na tom. Myslí, že je dosť psychicky silná, nebolo to na psychiatra, ale veľa nechýba. Mama jej najviac chýba pri bežných veciach, jej rada pri nejakom rozhodnutí, skôr sa rozhádže, nemá ju kto podržať, je labilná v citových záležitostiach, stále to nie je zahojené, ani čas nepomohol. Atmosféra v rodine sa zmenila, každý každého ľutuje, plačú, nariekajú, smútia. Čokoľvek robia, vždy si na to spomenú. Každú chvíľu sú na cintoríne. Na záver uviedla, že 30.000 eur je nič, pretože nič nehradí život takej osoby ako bola ona. Tá suma jej len radou právnika, ale pokojne by mohla byť 100.000, aj tak by to bolo málo.

22. Žalobkyňa v 3. rade v rámci svojho výsluchu uviedla, že rodinné vzťahy mali na mimoriadne nadštandardnej úrovni. Iní sa čudovali ako dokážu byť takýto súdržní, druhému nápomocní. Mama jej pomohla vyštudovať strednú školu, vysokú školu, bola hnacím motorom a nielen v jej živote, ale aj v životoch ostatných. Ťahala celú rodinu, mala fantastické nápady, obrovský zdroj energie, bola

rozhľadená, šikovná. Aj vo vysokom veku fantasticky zvládala internet, otcovi bola pravou aj ľavou rukou. Bankový svet, platobné systémy, všetko zabezpečovala ona. Kontakt s jej rodinou v Rusku, videokonferencie, otec takého niečoho nebol schopný a všetko bolo na mame. Keď sa jej narodil prvý syn, ich vzťah z detského „mazľaťa“ prešiel do miernej závislosti. Ráno zbalila dieťa, šla za mamou, večer odchádzala domov. Po troch rokoch syn mohol ísť do škôlky a dokázala sa zamestnať. Dala ho do najbližšej škôlky v ich bydlisku, mama jej ho vyberala, keď potrebovala zostať dlhšie v robote. Varili spolu, chystali všeličo, domáce úlohy, prípravy. Keď sa jej narodila dcérka, zistilo sa, že je zdravotne postihnutá. Pre ňu to bol koniec sveta, skoro si vzala život. Mama bola jediná, ktorá ju podržala. Zastupovala ju v rodine, bola matkou pre jej manžela, bola matkou pre jej syna, kým ona bola s dcérou hospitalizovaná a na terapiách. Bola ňou ako keby splynuli. Ich vzťah by nazvala závislosťou. Keď boli doma, túžobne očakávala, že príde mama a pomôže jej dieťa, ktoré odmietalo jesť, nakŕmiť. Mama došla a niečo sa rozžiarilo, dieťa sa ukľudnilo. Vyvolalo to v nej pocit, že je neschopná matka, že nedokáže tieto veci ustáť samostatne, dostala sa do ťažkej depresie. Musela ju v rodine zastúpiť a dosť často bola v tom období s ňou. Trvalo to možno tri roky, kým sa dokázala postaviť na nohy z tohto, že dieťa je ťažko postihnuté. Vianoce netrávila inak ako s mamou. Kým nemala dcérku, dovolenka v zahraničí s mamou a so sestrou bola samozrejmosť. Ráno, keď odniesla dieťa na tie dve hodinky, čo mohla ísť do škôlky, volala mame, stretli sa. Išla zo škôlky s dieťaťom, už mama išla k nim. Boli spolu s otcom, bez otca, podľa toho ako kto kedy mohol. Ten čas bol pravidelný a toľko radosti, čo si dokázala nájsť pri tom jej nešťastí, tá radosť pochádzala z mamy. Keď sa stala dopravná nehoda, volala jej mamina kamarátka, že mama mala dopravnú nehodu. Ona nešla na cestu, kým neskontrolovala, kde, kto, čo. Všetkých skôr chránila, aby nevstupovali na cestu. Do desiatich minút tam bola, manžel šiel s ňou. Nedochádzalo jej, keď povedali, že nepreżila. Sestrička jej dala do ruky náušnice, podlomili sa jej nohy, sadla si, nariekala, Pri odchode sa otočila späť, že to nemôže byť pravda, dožadovala sa stretnutia s lekárom, ktorý mamu ošetroval, že to musí byť omyl, že mama, niekto tak životaschopný, nemohla neprežiť. Mama mala potenciál života, radosti a šťastia v sebe. Išla za otcom, sestra tam už bola, otec zronený, všetci boli z toho hotoví. Sestra s Lukášom a otcom išli na miesto dopravnej nehody, lebo otec trval na tom, že to nemôže byť pravda a chce to vidieť. Syn chytil hystériu, museli ho ospravedlniť zo školy na päť dní do konca týždňa, lebo sa to stalo v pondelok večer. Nevedel sa ukľudniť, mal záchvaty. Prvá noc bola absolútne strašná. Mama nie je. Na pohrebe sa zišlo 150 ľudí, nepozná človeka, ktorý by mamu, ak ju poznal, nemal rád. Bola nekonfliktná, diplomatická, ľudia sa ako keby vnútorne bili o čas môcť ho stráviť s ňou. Doslova na seba s otcom niekedy žiarlili, že teraz má mamu ona, teraz tu môže byť on. Každý s ňou chcel byť. Kým bola dcérka malá, deti brávala na dovolenky, boli spolu v Tunisku niekoľkokrát, zastúpila ich ako rodičov. Telefonát ráno v sobotu, že čo budú variť, idú spolu na nákup, v podstate spolu žili. A zrazu mala v ruke náušnice a nič viac, neostalo nič, ani nádej, že sa uzdraví a bude to v poriadku. Pri pohrebe bola truhla otvorená, mamka bola vystavená. Podišla a všimla si, že má nohu mierne nakrivo a uvedomila si, že tá noha je len priložená. Doteraz máva v noci nočné mory, vidí, ako mama letí vzduchom a tá noha jej odpadáva, nevie sa toho zbaviť. Odvtedy sa ani jednu noc nevyspala. Pravidelne o tretej, pol štvrtej sa zobudí, sedí, pozerá na maminu fotku, ktorú má na krbe, rozpráva sa s ňou, spomína, vyžaluje sa. Otec každý deň chodil na cintorín zapáliť sviečky a stretávali sa tam. Doteraz, minimálne raz týždenne, na cintorín zájde, porozprávať sa, posťažovať sa, ale neodpovedá. Dcérka L. má osem rokov, takže keď mamka zomrela, mala šesť a pol roka. Je autistka, veľmi ťažko nadväzuje kontakty. Mama bola jediná osoba, ktorej spontánne pozdravilo a tri týždne pred smrťou jej začala spontánne zdraviť. Odvtedy sa spontánne neozvala k nikomu, ani k nej a otcovi. Mama dokázala vymámiť kontakt aj z autistického dieťaťa. Žalobkyňa v 3. rade ďalej uviedla, že býva prchká, náladová, syn jej vraví, že niekedy sa ňou už nedá vydržať. Nie je schopná prejsť po tej ceste, na ktorej sa nehoda stala. Je samostatne zárobkovo činná osoba, začala podnikať, robí účtovníctvo doma. Keď vykonáva prácu, vie sa odosobniť od tejto udalosti, ale ináč vidí mamu všade. Doteraz má v skrinke u nich veci, nedokáže ich vyhodiť. Otec má doteraz ustlatú posteľ s jej fotografiou na vankúši, dva a pol roka je nedotknutá. Asi pred rokom vyhľadala pomoc pre obete dopravných nehôd. Rýchlo odhadli, že nepotrebuje právne poradenstvo, ale psychologické poradenstvo, takže mali dve sedenia s psychologičkou. Pochopila, že tie stretnutia jej mamu nevrátia a že ju orientujú na to, že sa má sústrediť na syna a na dcérku. Syn jej často kladie otázku, či je odsúdený ten, čo babku zabil. Vidí v synovi to napätie. Zmenil sa, bol milý, zlatý, dobrý chlapec a teraz v ňom vidí nedôveru k právnemu systému. V Rusku reálne prežívala tú istú hanbu ako sestra, ako je možné, že ešte stále nie je prípad uzavretý a tá vnútorná satisfakcia absentuje. Ani len potrestaný tento čin nebol. Preto sa rozhodli požiadať o takúto finančnú náhradu, o morálnu ujmu. Pociťuje smútok, plače. Dva roky po jej smrti nemohla nastúpiť do zamestnania, nakoľko jej pomáhala so starostlivosťou o dcérku. Dennodenne cíti smútok, náladovosť, rozplače sa, nemá sa s kým poradiť, podeliť sa o radosti. Dovtedy sa mama o nich starala, dennodenne im varila, piekla. Syn jej hovoril, že

varí hrozne, lebo jej mama bola pre neho ako druhá mama. A namiesto majú otca, so silnými emočnými prejavmi, ktorý má 85 rokov a o ktorého sa dovtedy starala mama. Všetka tiaž starostlivosti, ktorú kedysi niesla mama, je teraz na nich. Mama vedela usmerniť otca, pokiaľ ide o starostlivosť o jeho zdravie,. Po jej smrti sa u otca vyskytli problémy so zrakom, ktoré si po určitú dobu nevšimli, neuvedomili, a otec si nepripúšťal, že má nejaké problémy. Oslepol na jedno oko a pokročil mu šedý zákal aj na druhom oku, ktoré si dal zoperovať a vidí aspoň na jedno oko. Vidí určitú príčinnú súvislosť v podobe zanedbania starostlivosti otca o seba samého, keď v popredí bol predovšetkým ten smútok po jej smrti. Svoje vlastné starosti potláčal do úzadia. Po jej smrti sú málo súdržní, nepovedala by, že sa hádajú, ale stabilita pominula. Otec bol milý, zlatý, kľudný človek, skrz mamu, ktorá mu vysvetlila niektoré veci, a teraz to berie strašne ostro a strašne silno prežíva.

23. Z výsluchu žalobcu v 4. rade vyplynulo, že s babkou trávili čas od malička. Veľakrát sa navštevovali, chodil k nim na KVP na víkendy prespávať, starali sa, keď mama alebo oco kvôli robote, iným záležitostiam nemohli. Vybavuje si, ako bola babka stále žiarivá. S bratrancom, keď boli ešte malí, mali veľa sporov, veľa sa hádali, také žabomyšie vojny, a babka bola tá, ktorá ich vedela usmerniť, vysvetliť ako sa správať. Bola ako most medzi nimi. Babka bola vždy tá, ktorá dokázala prísť a všetkých ich tak dať dokopy, povedať niečo, vďaka čomu mohli tráviť čas spoločne tak, ako trávia aj teraz. Chodievali na dovolenky, výlety do Maďarska, na kúpaliská. Rada s nimi plávala, dala sa nahovoriť na kadejaké veci, ktoré im napadli. Prvá dovolenka, ktorú dlhšie strávili spolu, bola v Tunise, kedy s bratrancom boli zverení do opatery babky a deda. Tam boli len oni ako štvorka. Ako deti boli na ňu veľmi naviazaní. Veľmi im rozumela, ostatní starší ľudia sa nedokázali adaptovať na mladšiu generáciu ako ona. Hneď mala v malíčku internet a rôzne technológie. Tým, že dospieval, postupom času už mal aj svoj život, taký pubertiacky, kedy chodil s kamarátmi von. Stalo sa, že išli do Myslavy na rodinné stretnutie, najesť sa, opekať a jemu to nevadilo. Na druhej strane mu veľakrát vadilo, keď museli ísť s rodinou a nemohol byť s kamarátmi. Ale keď sa dali dokopy, vždy to bolo príjemné potešenie, cez týždeň, cez víkend, či už mal niekto narodeniny, meniny, na Veľkú noc. Vždy sa pýtala, čo má nové, ako sa mu darí. Motivovala ho, aby mal čo najlepšie výsledky. Vždy ho pochválila, dokázala sa porozprávať, ako cíti, ako prežíva situáciu, vždy ho podporila, aby išiel ďalej a zlepšoval sa, dbala na to, aby na sebe pracoval. Vždy, keď sa nejako pohoršil, dala mu dôvody, aby sa polepšil a ukázala cestu. Keď sa dozvedel, že babka mala smrteľnú nehodu, ani nevyronil slzu, neveril tomu. Bol v šoku. Pýtal sa mamky, či je v poriadku, či dokáže šoférovať, videl na nej, že bola rozklepaná, mala slzy v očiach. Bral to ako chybu v systéme, čo nemôže byť skutočné. Prišli za dedom a bolo na ňom vidno, že neverí čo sa stalo, poobjímali sa, sedeli v kuchyni a rozprávali sa. Staršiemu bratovi R., ktorý bol vo Veľatoch so ženou, zavolal, že babku zrazilo auto a je mŕtva. V tej chvíli nemohol rozprávať a uvedomil si, čo sa stalo. Bol to hrozný pocit, vidieť a cítiť strach o blízkeho. Bolo to pre neho niečo nové, v takom veku zažiť stratu tak blízkeho človeka. Prišlo to ako úder. Niesť truhlu na pohrebe bola pre neho česť a najťažšie bremeno, ktoré niesol. Odvtedy sa veľa stalo, prešli tri roky, urobil si vodičský preukaz, mal 18 rokov, našiel si priateľku a mrzí ho, že nemôže ich spolu zoznámiť. Všetko zažil bez toho, aby mohol prísť za ňou. Veľmi mu chýba. Bola pre neho oporou. Postupne začal žiť iný život, teraz rieši školu priateľov, ale vždy keď sa stretne rodina, tak to nejde bez toho, aby nespomínali babku, nepoplakali si nepoplakali. Jeho blízky kamarát umrel, mal nehodu, jeho reakcia bola neprimeraná, necítil nič, lebo po tých dvoch rokoch od babkinej smrti sa človek ako keby sa obrnil. Stretávanie so starou mamou nebolo na dennodennej alebo pravidelnej týždennej báze, určite to však bolo pri väčšej či menšej rodinnej príležitosti, babka pravidelne telefonovala s mamou a vždy, keď spolu telefonovali, tak ho nechala pozdraviť a prípadne s ňou aj hovoril. Pomáhala mu pred prijímačkami s prípravou. Babka mala pred sebou celý život, bola v prúde života, dlho by tu ešte mohla byť a suma 30.000 za to, čo sme mohli ešte spolu zažiť a čas, ktorý sme mohli spolu stráviť je málo. Túto sumu im poradil právnik.

24. Žalobca v 5. rade vo svojom výsluchu uviedol, že keď chodil do škôlky, mama pracovala, veľa času trávil u starej mamy. Ona pre neho prišla, starala sa, naučila ho písať, počítať, po rusky. Bola mu druhou mamou. keď som začal povinnú školskú dochádzku tak 80 % dní, kedy v škole skončil, sa šlo k babke na byt. Spomína si na dovolenku s babkou a s bratrancom K. v Tunise. Bol od neho mladší a bola medzi nami rivalita, nezhody a babka bola taký most a usmernila ich. Doteraz má vďaka tomu s bratrancom blízky vzťah. Keď sa narodila jeho postihnutá sestra, rodičia sa museli prevažne venovať jej. Vtedy bola s ním jeho babka. Niektoré Vianoce strávili bez mamky, lebo sestra na tom nebola dobre, ale bola s nimi babka. Hoci boli smutné, aj tak vedela urobiť ich naozaj kúzelné. Vďaka nej začal plávať a lyžovať. Mohol jej povedať čokoľvek. Medzi rodičom a dieťaťom sú často nezhody, prišiel za ňou a vedel, že jej môže povedať úplne čokoľvek, poradí mu, porozpráva sa s rodičmi, že niečo išlo urobiť lepšie. S každým

úspechom či neúspechom sa šiel najprv pochváliť babke. Keď sa stala nehoda, bol to bežný deň. F. mu povedala, že babku zrazilo auto, šla za ňou do nemocnice, tak chvíľu strážil sestru, kým neprišiel krstný otec, aby sa o ňu toho večera postaral. Vtedy to bol obrovský stres, pretože dieťa v tom veku si myslí, že všetci naokolo sú nezraniteľní, súčasť jeho života, a že nemôže sa nič tak rýchlo zmeniť. Keď sa rodičia vrátili domov, bolo to veľmi špecifické ticho. Keď mu oznámili, čo sa stalo, nemohol uveriť. Bral ju ako samozrejmosť, vždy bola s ním, ako rodina držali spolu. Toho večera bolo smutno a doteraz je smutno. Vianoce sú väčšinou sviatky šťastia, lebo sa stretne rodina, ale teraz je pri štedrovečernom stole ticho, všetkým tam chýba. Mama po tejto udalosti prestala dobre spávať, napätie so sestrou a teraz, keď tu nie je tak veľa tých povinností som prebral za ňu ja. Zarmucuje ho pohľad na deda, zmenil sa, prestal jesť, je smutný, je ako vymenený človek. Rodina nefunguje tak ako predtým. Keď boli s ňou mali ako rodina krídla a keď o ňu prišli, tak nevedia ani chodiť. Bývali spolu šesť zo siedmych dní v týždni. Keď skončila škola, prišiel domov, v tom čase už tam babka zvykla byť, v podstate od obeda do večerných hodín. Viedli bežné rozhovory, mohol jej povedať čokoľvek, chodievali spolu na výlety, rád s ňou varil, učila ho tradičné ruské recepty. V podstate mohol s ňou robiť čokoľvek. Vzťah s babkou označil ako neopísateľný, nenahraditeľný.

25. Z výsluchu svedka F. J. (otca žalobcu v 5. rade a žalobkyne v 6. rade) vyplynulo, že mamka bola členom ich rodiny, odkedy spoznal svoju manželku. Olinka mala po narodení veľké zdravotné problémy. Prvý rok bojovali o jej život a mamka absolútne pomáhala. Ako rodičia boli častokrát na dne, bez energie a mamka bola tá, čo bola schopná ráno o šiestej byť u nich a o polnoci odchádzala. Mali jej psychickú podporu a svojou prítomnosťou pomáhala aj s L.. Keď sa jej stav zlepšil, mohli začať fungovať relatívne normálne ako rodina a ona patrila absolútne do rodiny. Najviac sceľovala dokopy a bola taký mediátor v rámci rodiny. Mamka bola s Olinkou v zásade od jej narodenia a ich vzťah bol, vzhľadom na zdravotný stav a schopnosť vnímania dcérky, fantastický. Meno má po mamke. Spontánne zdravila len ju. Keď on príde z práce domov, poteší sa, prejaví emóciu, ale spontánne to bola schopná urobiť len voči nej. Mamka s manželkou a L. boli taká trojka, stále boli spolu. Potom prišiel deň, keď mamka odišla. Nastalo veľké prázdno. Manželka to nesie veľmi ťažko. Často plače, nie je úplne v pohode, stále sa s tým nevyrovnala. L. tento stav pociťuje. Stretávame raz týždenne na cintoríne v nedeľu pri mamkinom hrobe, je to vždy veľmi smutná udalosť. Sviatky sú iné ako boli predtým. Prišli o človeka, ktorý dával veľké množstvo šťastia každému. Bola úžasný človek. Ich trávenie času bolo veľmi intenzívne. Stále boli spolu a už to tak nie je. Žiť sa musí a nejako fungujú. Bola jedna vitálna žena s obrovskou chuťou žiť. Reakcia jeho dcéry bola vzhľadom na jej mentálne možnosti, určitým spôsobom limitovaná. Vnímal to tak, že na krbe bola fotka babky a dcéra chodila k tej fotke, ukazovala, pýtala sa „babi“ a očakávala ju, hľadala ju v našej domácnosti. Zároveň mal pocit, že v tom období sa troška zastavil jej mentálny vývoj vzhľadom na to, čo sa udialo v ich životoch. Popri tom, že mala aj nejaký súkromný život, bola so žalobkyňou v 6. rade štyri dni v týždni. Boli možno týždne, kedy prišla dva až trikrát, ale v zásade to bolo veľmi často.

26. Z výsluchu svedka S. B., krstného otca žalobcu v 5. rade a žalobkyne v 6. rade, vyplynulo, že svedok rodinu J. a pani C. pozná viac ako 20 rokov. Po narodení F. sa babka starala, pomáhala starať o neho a bola viac ako denne resp. denne v kontakte s rodinou. V čase, kedy F. začal chodiť do škôlky tak bol, škôlku mal rovno pri dome babky a často krát v popoludňajších hodinách trávil čas s babkou. V čase, keď začal chodiť do školy, tak ho babka sa s ním učila, pripravovala na rôzne kultúrne podujatia, vystúpenia v rámci školy , zúčastňovala sa týchto podujatí, podporovala ho a zdieľala s ním všetky pocity a úspechy, ktoré F. mal v rámci svojej činnosti. Po narodení L. trávila s F. ešte viac času, nakoľko vzhľadom k zdravotnému stavu boli častokrát v nemocnici a F. trávil u babky niekedy aj celé dni. Pamätám si niekoľko Vianoc, kedy babka pripravovala vianočnú večeru, stromček, darčeky a všetko čo sa týkalo Vianoc preto aby F. nemal pocit, že po narodení sestry je obmedzovaný. Týmto získal vzťah k babke a zveroval sa jej skoro so všetkým. Bol som pritom párkrát, kedy pani J. I. rozprávala so svojou mamou a tá jej vravela, aký prišiel natešený zo školy kvôli drobnostiam, čo sa tam udiali. A to dieťa keď vojde, tak vlastne ten prvotný, prvotná reakcia pri tom dospelom človeku sa nedá zopakovať, čiže keď prišiel domov do styku s mamou tak to nebolo také intenzívne ako hneď po príchode zo školy k babke, kde sa vyjadril tým spôsobom ako sa vyjadril. Čo sa týka L., tak vlastne babka trávila veľmi veľa času priamo v Myslave a starala sa o ňu. Bola s ňou v podstate vždy, keď to bolo potrebné od jej narodenia až do smrti v podstate, pretože deň pred smrťou som ju odtiaľ bral večer, boli spolu nonstop. L. bola na ňu zvyknutá, bola rada v jej spoločnosti, nebránila sa jej. Bola zvyknutá na to, že ju babka kŕmi, stará sa o ňu, že jej pomáha so všetkým a vždy keď bolo treba, sa k nej otočila a požiadal o tú pomoc spôsobom ako to vedela. Babka bola hrdá na všetky svoje vnúčatá, snažila sa aj pri Olinke hľadať pozitíva a všetky malé pokroky, ktoré sa jej podarili, chválila. V deň, keď pani C. zomrela, ho pani J. ma požiadala, aby prišiel k deťom. Boli

to tri hodiny, ktoré sedel a F. každú chvíľu dobehol, či vie niečo o babke. Bolo ťažké mu vysvetliť, že sa mohlo niečo takéto stať, a keď sa neozývali rodičia, bolo jasné, že to nebude ľahká nehoda. Keď prišli domov rodičia a povedali túto informáciu F., začal plakať a kládol otázky ako sa to stalo, či to nie je chyba a čo bude s dedkom. L. vzhľadom k tomu, že vnímala pocity okolia, tak vnímala situáciu tým spôsobom, že bola plačlivá a prenášala sa na ňu negatívna atmosféra. Pre F. bola babka skoro ako mama, pre L., nevie posúdiť, či vnímala ju ako mamu, ale nebránila sa jej spoločnosti a bola s ňou rada. Išlo o súdržnú rodinu, trávili spolu veľa času, pričom nešlo len o trávenie spoločných sviatkov aj takýchto príležitosti, ale v podstate skoro každý deň.

27. Zistený skutkový stav posúdil súd podľa týchto ustanovení právnych predpisov:

28. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

30. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

31. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

32. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej zákona č. 381/2001 Z. z.) má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

33. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

34. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 274/2017 Z. z.) účinného k 26. 11. 2018 ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.

35. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

36. Podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

37. Podľa § 14 zákona č. 274/2017 Z. z. odškodnenie vypočítané podľa § 12 a 13 možno primerane znížiť, ak obeť násilného trestného činu spoluzavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchateľa trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví.

38. Podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (ďalej len zákon č. 215/2006 Z. z.) celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

39. Podľa § 7 zákona č. 215/2006 Z. z. odškodnenie vypočítané podľa § 5 a 6 možno primerane znížiť, ak poškodený spoluzavinil ujmu na zdraví alebo neprijal opatrenia, aby odškodnenie získal od páchateľa trestného činu, ktorým mu bola spôsobená ujma na zdraví.

40. Na základe tvrdení strán sporu obsiahnutých v ich písomných podaniach, ústnych prednesoch i výpovediach, súd vo vzťahu k žalobcom konštatuje, že rozhodujúce skutočnosti, ktoré sú predmetom právneho posúdenia v tomto konaní, neboli medzi nimi sporné. Dňa 26. 11. 2018 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil F. M. tak, že z dôvodu neprispôsobenia rýchlosti svojej jazdy nestihol dať v priestore pred priechodom pre chodcov včas prednosť chodcom, ktorí vstúpili na vozovku, a prednou časťou vozidla na riadne vyznačenom priechode pre chodcov zachytil chodkyne L. C. a Q. J., v dôsledku čoho L. C. utrpela zranenia nezlučiteľné so životom.

41. Vzhľadom na uvedené súd konštatuje, že ide o zásah neoprávnený, spôsobený protiprávnym konaním F. M.; príčinná súvislosť medzi jeho protiprávnym konaním a smrťou L. C. je bez pochybností zrejmá.

42. Žalobcom ako osobám dotknutým týmto zásahom svedčí právo na ochranu osobnosti podľa § 11 v spojení s § 13 Občianskeho zákonníka. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť.

43. Poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, na základe poistnej zmluvy N. XXXXXXXXXX/XX uzavretej podľa zákona č. 381/2001 Z. z. je žalovaná.

44. Vzhľadom na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie sa súd opätovne pred posudzovaním dôvodnosti nárokov žalobcov uplatnených proti žalovanej zaoberal pasívnou vecnú legitimáciu žalovanej, ktorá je zmluvnou poisťovňou vinníka dopravnej nehody (škodovej udalosti). Vzhľadom na právny názor odvolacieho súdu uvedený v odseku 17. odôvodnenia uznesenia súd opakuje argumenty uvedené v zrušenom rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožnil. Pasívnu legitimáciu poisťovne žalobcovia odvodili z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. na základe záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej ako „Súdny dvor“) „Haasová“, sp. zn. C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013. Súd vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2Cdo/205/2009 z 29. júna 2010, z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/95/2017 z 29. októbra 2018, ktorý vychádzal aj z rozsudku C-22/2012 z 24. októbra 2013 Súdneho dvora, na ktoré závery nadviazal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017, z názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky prezentovaného v jeho uznesení I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016. Tieto dospeli k záveru, že eurokonformný výklad pojmu škoda na zdraví zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá ujma spočíva v zásahu do osobnostných práv. Konštatujú nutnosť subsumovať pod pojem škoda aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súdu Slovenskej republiky v uznesení z 29. októbra 2018 sp. zn. 5Cdo/95/2017 uviedol, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v dovolaním namietanej právnej otázke pasívnej legitimácie poisťovne treba považovať rozsudok C - 22/12 z 24. októbra 2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na uvedené závery Súdneho dvora nadviazal najvyšší súd ešte v rozhodnutí z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo 1/2016, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať

z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Tento výklad vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví, upraveného v ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR, prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, kde ústavný súd uviedol, že „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poistiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“

45. Najvyšší súd v období po rozhodnutí R 61/2018 už nevydal žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo založené na odlišných právnych záveroch. Vo vzťahu k pasívnej legitimácii žalovanej preto dáva do pozornosti aj ďalšie rozhodnutia z 27. februára 2018 sp. zn. 6Cdo/206/2017, z 27. februára 2018 sp. zn. 6Cdo/143/2017, zo 14. júna 2017 sp. zn. 3MCdo/1/2016, z 29. novembra 2018 sp. zn. 6Cdo/80/2018 a sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27. septembra 2018. Tieto rozhodnutia považuje najvyšší súd za ustálenú rozhodovaciu prax v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Uvedenými rozhodnutiami bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009, 4Cdo/139/2011, 8Cdo/219/2016, 3Cdo/176/2012 a sp. zn. 3Cdo/301/2012. Správnosť tohto právneho názoru napokon odobril aj Ústavný súd SR vo svojom ďalšom náleze z 05. 12. 2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017, v zmysle ktorého Občiansky zákonník § 442 pojem „škoda“ priamo nedefinuje. Vymedzuje ju nepriamo tým, že ustanovuje rozsah náhrady (skutočná škoda a ušlý zisk). Z obsahu § 444 Občianskeho zákonníka podľa ústavného súdu vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, t. j. zjavne nároky nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník nerobí rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) škodou a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Podľa ústavného súdu Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma. Nemožno podľa neho urobiť záver, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná ujma a z uvedeného podľa neho vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu. Z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. podľa uvedeného nálezu nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by zahŕňal škodu majetkovú aj nemajetkovú. Vyššie popísaná ustálená súdna prax tak dospela k záveru, že eurokonformný výklad pojmu škoda na zdraví zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá ujma spočíva v zásahu do osobnostných práv. V prípade pozostalých obetí dopravných nehôd ide o zásah do práva na ochranu súkromia a rodinného života. Poisťovňa je potom pasívne legitimovanou v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Pasívnu legitimáciu žalovanej namietanú žalovanou i v odvolacom konaní považoval súd za danú i po zrušení rozsudku odvolacím súdom, a to vzhľadom na jeho záver o nedôvodnosti tejto odvolacej námietky (odsek 17. jeho odôvodnenia uznesenia).

46. Ujma pozostalých môže byť odškodnená vo forme náhrady nemajetkovej ujmy poskytnutej poisťovateľom zodpovednej osoby. Ide o priamy nárok osoby poškodenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. Žalobcom preto nič nebránilo, aby tieto svoje nároky uplatnili na súde proti žalovanej. Nie je preto dôvodná obrana žalovanej, že takýto nárok môžu žalobcovia žiadať len vo vzťahu k pôvodcovi zásahu a nie od jeho poisťovateľa, ktorý nijako nezasiahol do ich práv, čím popierajú poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. V tomto smere považuje súd za potrebné uviesť, že F. M. ako prevádzateľovi motorového vozidla svedčí podľa § 427 Občianskeho zákonníka

objektívna zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá (škoda) je podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a práve pre tento účel bola poistná zmluva so žalovanou uzavretá. Žalovaná síce nenesie zodpovednosť za neoprávnený zásah spôsobený F. M., ale je povinná nároky z takéhoto zásahu oprávneným subjektom uspokojiť a nahradiť. Žalobcovia mohli nepochybne žalovať aj/iba F. M., ale ako dominus litis zvolili žalovanú. V tomto smere súd odkazuje na odsek 17. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu. Súd dopĺňa, že aj v prípade, že by bol žalovaným v tomto spore len Martin Ruda, žalovanú by zaťažovala povinnosť plniť podľa § 11 ods. 7 v spojení s § 4 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., keďže F. M. má z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným žalobcom ich uplatnené a preukázané nároky. Inak povedané, F. M. by zostali jeho nároky na plnenie za neho vo vzťahu k žalovanej zachované. V tejto súvislosti súd dáva do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2020, sp. zn. 4Cdo/5/2020, podľa ktorého: „V prípade uplatnenia nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla má poškodený žalobca možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu, alebo iba poistiteľa, či poisteného škodcu a poistiteľa súčasne. Ak žaloval iba poisteného škodcu, nemá to žiaden vplyv na poistný vzťah medzi poisteným a poisťovňou, ani právne postavenie poisteného sa tým nemôže zhoršiť; poistený môže následne žalovať poisťovňu, ak za neho dobrovoľne neuhradí škodu priznanú súdnym rozhodnutím, v ktorom bola stranou sporu iba osoba poisteného škodcu.“

47. Morálne zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, najmä vo forme ospravedlnenia pôvodcu zásahu, sa súdu v prípadoch, že ide o nezvrátiteľný stav, javí samé o sebe ako nedostatočné. Dostatočným morálnym zadosťučinením nemusí byť ani odsúdenie a potrestanie pôvodcu zásahu v trestnom konaní. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Nitre z 28. júna 2017 sp. zn. 25Co/441/2016, podľa ktorého potrestanie páchateľa je tiež formou primeraného zadosťučinenia a skutočnosť, že pre žalobkyňu nebol trest pre vodiča primeraný, nepostačuje na zistenie, že jej nemajetková ujma vznikla. Podľa názoru súdu však potrestanie pôvodcu zásahu ešte automaticky neznamená také morálne zadosťučinenie, ktoré podľa žalovanej musí žalobcom postačovať. Žalobcovia v konaní netajili, že odsúdenie pôvodcu zásahu nepochybne očakávajú ako jednu z foriem nastolenia spravodlivosti za protiprávny čin ním spáchaný, a to nielen vo vzťahu k nim, ale rovnako tak vo vzťahu vzdialenej rodine či k širšiemu okoliu. Žalobkyňa v 3. rade tresty domáceho väzenia a zákazu činnosti uložené F. M. považuje len za jeho morálne odsúdenie (záverečné zhrnutie na pojednávaní 14. 1. 2022). Súd je presvedčený, že významné sú konkrétne okolnosti prípadu, ktoré vedú k tomu, že pri posudzovaní splnenia predpokladov vzniku nároku na nemajetkovú ujmu je nutné rozlišovať povahu toho ktorého zásahu a jeho intenzitu. Rovnako treba rozlišovať odškodnenie toho ktorého zásahu v podobe morálnej satisfakcie (ospravedlnenie a verejne prejavená ľútosť pôvodcu zásahu, jeho trestnoprávny postih) napr. za neoprávnený zásah urobený verbálne, vo forme ohovárania, či zásah spôsobený zverejnením fotografií, ktoré môžu v konkrétnych okolnostiach prípadu znamenať, že už tieto formy zadosťučinenia môžu postačovať a na nemajetkovú ujmu poškodenému nárok nevznikne, oproti takým zásahom, kde dôsledky v živote ktoréhokoľvek človeka sú vzhľadom na ich závažnosť omnoho citeľnejšie. Usmrtenie milovaného človeka je takým zásahom do práva na ochranu osobnosti toho, koho sa smrť bezprostredne dotýka, že ho nielen ohrozuje, ale spôsobením následku toto právo porušuje, čím je daný predpoklad objektívnej spôsobilosti vyvolať nemajetkovú ujmu. Nemajetková ujma je kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými ťažkosťami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje len formu a rozsah odškodnenia podľa toho, ako sa poškodený cítil, ale aj to, či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Z tvrdení žalobcov a ich výsluchov nepochybne vyplynulo, že pre žalobcov to bola neočakávaná a šokujúca strata, bez šance sa na ňu vôbec pripraviť. Súd nepopiera význam morálnych prostriedkov zadosťučinenia aj pri takýchto zásahoch, ale ich schopnosť zmierniť dôsledky je oproti iným formám neoprávnených zásahov jednoducho nepostačujúca a v takom prípade musí nastúpiť zmiernenie prostredníctvom náhrady nemajetkovej ujmy. Preto pokiaľ pozostalý vzhľadom na dôsledky, ktoré zásah u neho vyvolal, vníma potrestanie páchateľa za nedostatočnú formu satisfakcie a tá sa nedostatočná, vzhľadom na závažnosť spôsobenej ujmy u pozostalých javí aj navonok, ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho počíta s takýmto zmiernením jeho ujmy. Morálne zadosťučinenie (ospravedlnenie a potrestanie škodcu) považoval v prípade žalobcov za nedostatočné i odvolací súd v uznesení (odsek 18. jeho odôvodnenia), túto odvolaciu námietku považoval za nedôvodnú, a preto súd v tomto smere zopakoval svoje predchádzajúce odôvodnenie za súčasného odkazu na odôvodnenie predmetného uznesenia.

48. Podmienkou priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch je v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2011, sp. zn. 4Cdo/232/2010 považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Je potrebné vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať tú najzávažnejšiu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého. V prípade úmrtia blízkej osoby možno konštatovať, že intenzita nepriaznivého následku je vnímaná ako objektívne veľmi vysoká, pretože ide o následok nereparovateľný. Významná je i celková doba pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do osobnostných práv pozostalých, ktorá je značne dlhá a zároveň časovo bližšie neurčiteľná.

49. S. L. C. je nepochybne závažným zásahom, keďže konaním F. M. všetci žalobcovia stratili možnosť ďalšieho rozvoja rodinného života so zosnulou a ostali ochudobnení o citový vzťah k nej. Nečakanou tragickou smrťou manželky, matky a starej matky žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich práva na ochranu osobnosti spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života. Ujma žalobcom v sfére ich rodinného a súkromného života vznikla a ich ujmu by za závažnú považoval každý iný človek pri strate blízkej osoby. Naopak, je ťažké si predstaviť, že človeka, ktorý má silné rodinné vzťahy a vytvorené citové väzby, by takáto okolnosť vnútorne nezasiahla. Existencia najužších rodinných väzieb určitým spôsobom už v sebe prezumuje istú intenzitu vzťahov obete dopravnej nehody a pozostalých.

50. Na základe uvedeného súd konštatuje, že sú splnené predpoklady náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a základ nároku žalobcov na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy je preto daný. Súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti odsek 18. a tiež odsek 23. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu a právny názor súdu tam uvedený, ktorým je tento súd viazaný.

51. Po zrušení veci odvolacím súdom bolo úlohou súdu posúdiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Za nedôvodnú odvolací súd považoval odvolaciu námietku žalobcov v 4., 5. a 6. rade, ktorou namietali, že súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil závažnosť ujmy vzniknutej týmto žalobcom. Za dôvodnú považoval odvolaciu námietku žalovanej vymedzenú v odseku 21. jeho odôvodnenia uznesenia, a to konkrétne vo vzťahu k opomenutiu súdu prvej inštancie vysporiadať sa s argumentáciou žalovanej, ktorá v rámci svojej obrany poukazovala aj na viaceré súdne rozhodnutia v obdobných veciach, pričom odvolací súd zdôraznil, že smrťou blízkeho príbuzného došlo k nenávratnej deštrukcii dovtedajších osobných a rodinných vzťahov žalobcov. Výška tejto náhrady však musí byť primeraná všetkým relevantným okolnostiam, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli a porovnateľná s bežnou rozhodovacou praxou súdov. Pochybenie súdu prvej inštancie odvolací súd zistil i v tom smere, že pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd neprihliadol na zákonné kritéria vyplývajúce zo zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, konkrétne na ustanovenia § 6 a § 7 (odsek 24. a 29. odôvodnenia uznesenia).

52. Žalobcovia žiadali priznať každému z nich nemajetkovú ujmu po 30.000 eur. Občiansky zákonník, ustanovenie § 13 ods. 3, nestanovuje žiadne medze pre jej priznanie a maximálnu výšku zadosťučinenia neupravuje; zadosťučinenie však musí byť primerané a rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. To, či vzniknutá ujma odôvodňuje peňažné odškodnenie v tej ktorej výške, je vždy vecou konkrétneho prípadu a preukázania existencie takých relevantných okolností na strane tých, ktorí ujmu utrpeli, ako aj okolností týkajúcich sa samotného neoprávneného zásahu tak, že poskytnutie určitého finančného plnenia bude za daných okolností primeraným a spravodlivým odškodnením jeho dôsledkov. Aj keď je určenie výšky peňažnej náhrady predmetom voľnej úvahy súdu, podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné vziať do úvahy zákon č. 215/2006 Z. z. (§ 6 a § 7) ako možné vodítko pre rozhodovanie súdu o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zároveň je potrebné zohľadniť i rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 a tiež z 31. júla 2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012, podľa ktorých je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti

odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach, pričom poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

53. Rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu súd zistil a nebolo ani medzi stranami sporné, že minimálna mzda v roku 2018 bola 480 eur mesačne a jej 50 násobok predstavuje 24.000 eur. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd aplikoval limit vyplývajúci zo zákona č. 274/2017 Z. z. účinného v čase dopravnej nehody a vzniku nemajetkovej ujmy, ktorý v ustanoveniach § 13 a § 14 zodpovedá § 6 a § 7 zákona č. 215/2006 Z. z., na ktorého použitie odkázal odvolací súd.

54. Rozhodovacia prax v prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po dopravnej nehode zahŕňa množstvo rozhodnutí, pričom ohľadne výšky nemajetkovej ujmy je značne rôznorodá. Z rozhodnutí označených žalovanou bolo zrejmé, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2019, sp. zn. 10Co/58/2019 za usmrtenie matky pri autonehode bola plnoletým dcéram priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 5.000 eur; rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 11. mája 2016 sp. zn. 9Co/367/2016 za usmrtenie otca/starého otca pri autonehode, bola dcére priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur, maloletému vnukovi priznaná suma 3.000 eur; rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 31. januára 2019, sp. zn. 9Co/246/2018 za usmrtenie otca rodiny pri autonehode bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 11.000 eur, neplnoletým synom, žijúcim s nebohým otcom v jednej domácnosti náhrada po 7.000 eur, rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/130/2019 za usmrtenie matky rodiny pri autonehode bola manželovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur, plnoletým synom náhrada po 3.000 eur; rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/61/2018 za usmrtenie matky rodiny pri autonehode bola manželovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 12.000 eur, trom maloletým deťom náhrada po 7.000 eur. Z rozhodnutí označených žalobcami bolo zrejmé, že rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k 3C/234/2009-418 z 30. apríla 2019 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/101/2019 bola šiestim žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželky a matky dospelých detí od 17.000 eur do 22.500 eur. Rozhodnutím Okresného súdu Michalovce č. k. 19C/48/20177 – 64 z 23. mája 2018 potvrdeným Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 5Co/341/2018 z 23. mája 2019 bolo rodičom dospelého dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 20.000 eur a sestre 7.000 eur. Rozhodnutím Okresného súdu Zvolen 11C/46/2017 – 122 z 11. apríla 2019 potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 11C/139/2019 z 27. februára 2020 bola manželke zosnulej osoby priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 35.000 eur a dospelým deťom po 30.000 eur.

55. V odôvodnení predchádzajúceho rozhodnutia súd poukázal na rozhodnutia, ktorými sa súdy priklonili k vyšším sumám náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých - rozsudok Okresného súdu Senica sp. zn. 4C/58/2010 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/137/2013, ktorým priznal pozostalej manželke a dvom maloletým po 22.130 eur každému, Okresný súd Nitra rozsudkom sp. zn. 8C/41/2012 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/182/2013 priznal pozostalej manželke a dvom maloletým deťom po 10.000 eur každému, Okresný súd Brezno rozsudkom sp. zn. 2C/61/2010 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 12Co/465/2014 priznal pozostalej manželke, plnoletému a maloletému dieťaťu po 33.500 eur každému. Okresný súd Trenčín rozsudkom sp. zn. 20C/47/2017 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/71/2019 priznal plnoletým dcéram nebohej 20.000 eur každej. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 30. júla 2015, sp. zn. 12Co/465/2014 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal rovným dielom manželke a dvom maloletým deťom náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela a otca detí po 33.500 eur. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 21. mája 2014, sp. zn. 11 Co 116/2013 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela vo výške 33.000 eur. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 25. februára 2013, sp. zn. 9Co/423/2012 priznal manželovi nemajetkovú ujmu 20 000 eur za smrť manželky. Každému z dvoch maloletých detí (7 rokov a 9 rokov) nemajetkovú ujmu vo výške 30.000 eur spôsobenej smrťou matky. Krajský súd v Prešove, sp. zn. 21Co/137/2017 priznal manželke nemajetkovú ujmu vo výške 40.000 eur za stratu manžela. Náhradu nemajetkovej ujmy 20.000 eur priznal každému plnoletému synovi za stratu otca, štvorročnému maloletému synovi priznal 40.000 eur.

56. Súd sa oboznámil i s rozhodovacou praxou Krajského súdu v Košiciach, z ktorej je zrejmé, že priznáva (aj) náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré sú limitované zákonom č. 274/2014 Z. z. - rozsudok z 24. novembra 2022 sp. zn. 5Co/175/2022, z ktorého vyplynulo, že potvrdil výrok rozsudku Okresného

súdu Košice okolie z 26. októbra 2021 sp. zn. 7C/60/2019 v časti, ktorou bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni v 1. rade 1.000 eur (matke zosnulej), žalobkyni v 2. rade 500 eur (súrodenec zosnulej), žalobcovi v 3. rade 500 eur (súrodenec zosnulej), žalobcovi v 4. rade 11.000 eur (dieťa zosnulej) a žalobkyni v 5. rade 11.000 eur (dieťa zosnulej). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a to v dôsledku aplikácie zákona č. 274/2017 Z. z. na výšku nemajetkovej ujmy po tom, čo na limity stanovené týmto zákonom prvoinštančný súd neprihliadol. Z rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. marca 2020 sp. zn. 5Co/226/2019 vyplynulo, že výrok rozsudku Okresného súdu Košice II zo 16. mája 2019 sp. zn. 25C/62/2017 v časti, ktorou bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni v 1. rade 7.000 eur (rodič zosnulého) potvrdil a v prevyšujúcej časti (do sumy 15.000 eur) žalobu zamietol, v časti, ktorou bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni v 2. rade 7.000 eur (rodič zosnulého) potvrdil a v prevyšujúcej časti (do sumy 15.000 eur) žalobu zamietol, v časti, ktorou bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni v 3. rade 3.000 eur (súrodenec zosnulého) potvrdil a v prevyšujúcej časti (do sumy 10.000 eur) žalobu zamietol, v časti, ktorou bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni v 4. rade 600 eur (neter zosnulého) potvrdil a v prevyšujúcej časti (do sumy 5.000 eur) žalobu zamietol. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a to v dôsledku aplikácie zákona č. 274/2017 Z. z. na výšku nemajetkovej ujmy po tom, čo limity stanovené týmto zákonom prvoinštančný súd neprihliadol.

57. Súd pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy skúmal závažnosť vzniknutej ujmy a jej povahu, intenzitu, trvanie a možnosti reparácie jej následkov na strane žalobcov. Posudzoval nielen existenciu príbuzenského vzťahu, či status osoby blízkej osoby a spolužitie v spoločnej domácnosti, ale tiež intenzita ich vzťahu so zomrelou. Napriek tomu, že strata rodiča predstavuje ujmu v každom veku, je táto inak znášaná u batoľaťa, ktoré si stratu nie je schopné uvedomiť, ale absencia rodiča ho bude ovplyvňovať po celý život, u dieťaťa školského veku, ktoré je na rodičovi citovo závislé, a tiež u dospelého človeka, ktorý už nežije v spoločnej domácnosti s usmrteným rodičom a má vlastnú rodinu. Iné je prežívanie straty starého rodiča z pohľadu jeho vnúčat. Významná môže byť tiež existenčná a hmotná závislosť pozostalých na usmrtenej osobe pri zohľadnení toho, že nárok na nemajetkovú ujmu nie je jediným nárokom, ktorý je so stratou blízkej osoby spojený. Zároveň je výška nemajetkovej ujmy determinovaná aj okolnosťami neoprávneného zásahu, teda okolnosťami, za akých ku konaniu škodcu spôsobujúceho nemajetkovú ujmu žalobcom došlo.

58. Súd pri vyhodnotení ujmy u jednotlivých žalobcov nemá dôvod odkloniť sa od toho, akú ujmu (mieru jej závažnosti) na strane jednotlivých žalobcov z ich skutkových tvrdení a vykonaného dokazovania zistil v predchádzajúcom rozhodnutí, ktoré v tomto rozhodnutí v nasledujúcich odsekoch opakuje. Vzhľadom na právny názor odvolacieho súdu však pristúpil k opätovnému posúdeniu výšky náhrady im vzniknutej ujmy, a to aplikujúc zákon č. 274/2017 Z. z. pri zohľadnení výšky náhrady priznávanej v obdobných prípadoch.

59. Z vykonaného dokazovania výsluchmi žalobcov v 1. až 5. rade a svedkov vyplynulo, že smrť L. C. predstavuje zásah do osobnostnej súkromnej sféry žalobcov, ktorého následky sa odstrániť nedajú. Život žalobcov nehoda L. C. zásadne ovplyvnila a aj ovplyvňovať naďalej bude. Žalobcovia a svedkovia zhodne potvrdili, že ako rodina boli vždy súdržní, aktívne a spoločne si užívali voľný čas a trávili rodinné chvíle, a to nielen pri slávnostných príležitostiach. Navzájom si pomáhali v zložitých a náročných rodinných situáciách, boli jeden druhému oporou, pričom zosnulá bola pre nich hnacím motorom celej rodiny a z veľkej časti to bolo vďaka nej, že v rámci rodiny existovali navzájom vrelé vzťahy. Aj prípadné nezhody, či nedorozumenia vedela vyriešiť v záujme dobra ich všetkých. Ako rodina mali spoločné plány a predstavy o budúcnosti, ktorá bola pred nimi a smrť preťala doterajšie pokojné plynutie životov žalobcov. Neschopnosť zmieriť sa s faktom jej smrti bola najmä u manžela a dcér zosnulej zrejmá.

60. Žalobca v 1. rade ako životný partner a manžel zomrelej prežil v jej spoločnosti viac ako polstoročie. Ujma na jeho strane je citeľná a ťažko vyjadriteľná slovami. Prišiel o milovanú osobu, ktorá mu bola všetkým. Podľa jeho výpovede takýto život pre neho v podstate nemá význam. Jeho strádanie sa prejavilo nielen vo vzťahu k nemu samému, kedy zanedbáva svoje potreby, ale aj vo vzťahu k jeho najbližším, keď jeho dcéry ako aj vnuci (žalobcovia v 2. až 5. rade) zhodne uviedli, že sa zmenil a už nie je taký, ako býval. Súd dospel k záveru, že vo vzťahu k nemu za primeranú považuje nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur. Pri rozhodovaní o nej vzal do úvahy predovšetkým ich spoločne prežitých viac ako päťdesiat rokov a puto, ktoré medzi nimi za tie roky vzniklo a existovalo. To dávalo žalobcovi v 1. rade vidinu ďalších spoločne strávených rokov. Žalobca v 1. rade stratu utrpel vo veku 83 rokov, kedy prispôsobovanie sa novým životným situáciám a hľadanie zmyslu života je pre človeka náročné. Smrťou

manželky stratil životného partnera, ktorý s ním mal prežiť jeseň života. Na druhej strane porovnajúc iné prípady straty manžela/životného partnera v mladšom a produktívnom veku obete i pozostalého manžela, kedy je strata manžela pre pozostalého partnera pre ďalšie spoločné prežitie manželského a rodinného života omnoho citeľnejšia, s ohľadom na očakávaný ďalší manželský a rodinný život, ktorý zahŕňa niekedy aj desiatky rokov, súd v tomto ohľade pristúpil k zníženiu požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy na sumu zodpovedajúcu vyššie uvedeným okolnostiam a žalobu v časti prevyšujúcej 10.000 eur zamietol.

61. Vo vzťahu k žalobkyniam v 2. a 3. rade a nároku nimi uplatnenom súd konštatuje, že smrť matky, ktoré napriek tomu, že majú vlastné rodiny, je závažnou ujmou. Ich vzťahy ako matky a dcéry, ktoré každá z nich podrobne popísala, napriek veku žalobkýň a ich vlastným rodinným jednotkám, presahovali rámec bežného vzťahu rodič - dospelé dieťa. Každá z nich mala s matkou hlboký a úprimný vzťah, na ktorom nič nezmenilo ani plynutie času, pričom súd je presvedčený, že ich vzájomný vzťah nabral na kvalite až v čase, keď sa každá z nich osamostatnila a založila si vlastnú rodinu. Zosnulá bola pre nich nielen mamou, ale aj dôverníčkou, priateľkou, a tou, ktorá bola vždy ochotná poradiť a pomôcť vo všetkých sférach ich života. Bola osobou, na ktorú sa mohli obe vždy spoľahnúť. Obe naďalej pociťujú nesmierny smútok vracajúc sa k spoločne prežitým chvíľam, uvedomujúc si zároveň, že sa nezopakujú. Pocit straty, ktorý je v ich životoch intenzívne prítomný, bol z ich výpovedí dostatočne zrejmý. Utrpeli stratu bytosti, s ktorou ich spájalo nielen pokrvné puto, ale dôvera, rešpekt a tiež opora, ktorú v nej žalobkyne mali. Kvalita ich vzťahu sa preto premietla do vyhovenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v časti 5.500 eur. Aj v prípade žalobkýň bol limitujúcim faktorom okamih, kedy ony ako deti stratili svoju matku, a to v porovnaní s maloletými deťmi, ktoré sú na matku odkázané po každej stránke, keď v ich vzťahu nevystupuje do popredia len vzájomná láska dieťaťa a rodiča, ale aj saturovanie emocionálnych potrieb dieťaťa, zabezpečovanie základných životných potrieb, výchovy, vzdelávania dieťaťa a vytvorenia takého prostredia pre dieťa, ktoré zabezpečí vytváranie medziľudských väzieb ako základu rodinného života a ďalšej existencie v jeho dospelom živote. Žalobkyne v takejto pozícií nie sú, čo neumožnilo súdu vyhovieť nároku vo vyššom rozsahu. Významným je i to, že v porovnaní so žalobcom v 1. rade, je ich schopnosť vyrovnať sa s jej smrťou plynutím času o niečo vyššia a majú pred sebou veľa príležitostí, ktoré im umožnia zachovať si krásnu spomienku na mamu a zároveň opäť cítiť radosť zo života. Súdu preto neostávalo iné, ako žalobu v časti prevyšujúcej priznanú sumu zamietnuť.

62. Pokiaľ ide o žalobcov v 4., 5. a 6. rade súd považuje za potrebné uviesť, že podmienkou náhrady nemajetkovej ujmy nie je existencia bezprostredného príbuzenského pomeru vo vzťahu k zosnulému, ale kvalita ich vzájomného vzťahu na takej úrovni, že jeho stratu pociťujú ako závažnú ujmu. Priznanie nemajetkovej ujmy aj v takýchto prípadoch, napriek obrane žalovanej, že takéto prípade jej nie sú známe (hoci sama taký jeden prípad v odseku 2. odôvodnenia uvádza), nie je neobvyklé. Žalobcovia v 4., 5. a 6. rade predčasne a násilne stratili osobu, s ktorou mali v útlom detstve intenzívny blízky vzťah. Ten im umožnil prežiť detstvo v širšom rodinnom kruhu v blízkosti starej mamy (a starého otca), čo bolo nepochybne dané, aj intenzívnym vzťahom ich matiek k zosnulej. Intenzívne stretávanie sa s ňou, ako naznačovala žalovaná, nie je podľa názoru súdu významným kritériom pre určenie rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy a nie je ním ani zdieľanie spoločnej domácnosti.

63. Žalobcovia v 4. a 5. rade smrť starej mamy vnímali ako šok, keďže to bola pre nich prvá bezprostredná skúsenosť so smrťou, s ktorou sa vyrovnávali ťažko. Jej neprítomnosť intenzívne pociťujú pri spoločne trávených chvíľach zvyšku rodiny. Obaja zhodne uviedli, že strávili s ňou veľa času, keď sa nemohli o nich starať rodičia, a práve ona môže za ich pekný vzájomný vzťah, pretože vždy im ako bratrancom pomohla prekonať ich nezhody. Sú tiež poznačení tým, že sa trápia najmä smútkom žalobkyne v 2. a žalobkyne v 3. rade a svoj život sčasti prispôsobujú tomu, aby im boli oporou. Kvalita vzťahu so starou mamou, tak ako ju žalobcovia popísali, podľa názoru súdu odôvodňuje náhradu nemajetkovej ujmy po 1.000 eur u každého z nich. Dôvody, ktoré súd viedli k takémuto zníženiu požadovanej náhrady z ich strany spočívajú predovšetkým v tom, že hoci stará mama bola v ich živote bez pochybností významným a nenahraditeľným človekom v citovej rovine, puto medzi nimi a ňou nemožno stotožniť s intenzitou vzťahu dieťa - rodič. Obaja žalobcovia sú vo veku, kedy jej stratu postupne vytláčajú do úzadia iné veci, ktoré sa v ich životoch aktuálne v relatívne rýchlom slede dejú. Súd má na mysli predovšetkým ich dospievanie, prvé lásky, budovanie priateľstiev, či rozhodovanie o ich ďalšej budúcnosti. Tieto všetky okolnosti v konečnom dôsledku znamenajú, že ich prežívanie straty je iné ako je to u žalobkýň v 2. a 3. rade, čo zníženie náhrady nemajetkovej ujmy oproti im znižuje. Vo vzťahu k žalobkyni v 6. rade mal súd za preukázané, že strata starej mamy vo veku takmer siedmich rokov spôsobila narušenie

krehkého prostredia, v ktorom žije. Bola to práve zomrelá, ktorá jej vzhľadom na jej vážny zdravotný stav poskytovala častú opateru a starostlivosť. Práve k nej mala žalobkyňa v 6. rade spomedzi všetkých príbuzných svojím spôsobom výnimočný vzťah. Svedok F. J. i žalobkyňa v 3. rade potvrdili, že bola to ona, ktorá to so žalobkyňou v 6. rade skutočne „vedela". Z výpovedí ďalej vyplynulo, že žalobkyňa postráda prítomnosť zosnulej, pociťuje smútok najmä cez svojich najbližších, ktorí sa o ňu starajú, a ktorí jej náhlym a tragickým úmrtím stále trpia. Súd nemá pochybnosti o existencii ujmy u žalobkyne v 6. rade v strate osoby, ktorá bola pre ňu pevným bodom v jej malom svete, aj keď nešlo o osobu, na ktorú by bola odkázaná a ktorá jej poskytovala bezprostrednú starostlivosť a uspokojovanie jej základných životných potrieb. Je zrejmé, že prežívanie ujmy žalobkyňou v 6. rade je v inej rovine oproti ostatným žalobcom - vnukom zomrelej a rovnako by bolo iné, ak by rovnakú ujmu utrpelo iné dieťa v jej veku, ktoré nie je zaťažené zdravotným hendikepom prejavujúcim sa aj vo sfére medziľudských vzťahov. Aj v tomto prípade sa však náhrada nemajetkovej ujmy ako možné zmiernenie ňou utrpenej straty, dôsledky ktorej zasiahli rovnováhu jej vnútorného sveta, javí súdu primeraná vo výške 1.000 eur. Hoci ostalo na rozdiel od žalobcov vo 4. a 5. rade zamlčané, do akej miery si žalobkyňa v 6. rade uvedomuje definitívnu stratu zomrelej a okolnosti, za ktorých k nej došlo, súd dospel k stanoveniu totožnej výšky u všetkých vnukov zomrelej, keď je možné predpokladať u žalobkyne v 6. rade komplikovanejšie nadväzovanie i udržiavanie jej sociálnych kontaktov mimo rodinných väzieb, čo nepochybne je okolnosť, ktorá proces zmierňovania utrpenej ujmy sťažuje. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah potom súd žalobu žalobcov v 4., 5. a 6. rade nad rámec priznanej sumy zamietol.

64. Vychádzajúc z primeraného použitia ustanovenia § 14 zákona č. 274/2017 Z. z. (resp. § 7 zákona č. 215/2006 Z. z.) na výšku náhrady nemajetkovej ujmy v podobe jej možného zníženia súd spoluzavinenie zomrelej L. C. na dopravnej nehode nezistil. Z vykonaného dokazovania - právoplatného odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Košice II z 22. decembra 2021 sp. zn. 4T/80/2019 a zo znaleckého posudku č. 50/2019 vypracovaného pre potreby trestného konania žiadne spoluzavinenie zomrelej nevyplynulo, preto toto kritérium ostalo bez vplyvu na posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Okolnosť, že žalobcovia si nárok neuplatnili voči škodcovi, čo by podľa citovaného ustanovenia mohlo tiež viesť k zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy, nie je možné v danom prípade zohľadniť. Uvedené je dané tým, že žalobcovia, ako už súd uviedol v odseku 45. odôvodnenia, si náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili voči žalovanej v zmysle § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý zakladá priamy nárok osoby poškodenej voči poisťovni, a preto uplatnenie náhrady škody/nemajetkovej ujmy voči škodcovi alebo poisťovni je rovnocenné; výklad smerujúci k subsidiarite poisťovne vo vzťahu k plneniu poškodenému tak, ako má na mysli § 14 (§ 7) zákona č. 274/2014 (resp. zákona č. 215/2006 Z. z.), by poprel zmysel ustanovenia § 15 zákona č. 381/2001 Z. z.. O tom svedčí i následne právo poškodeného domáhať sa plnenia od poisťovne, ak najskôr plnil poškodenému sám. Súd je toho názoru, že za takých okolností, v prípade že poškodený žaluje priamo poisťovňu, nemôže byť taká jeho rovnocenná voľba následne postihovaná. Zákon č. 274/2014 (resp. zákon č. 215/2006 Z. z.) totiž počíta s tým, že obeť trestného činu si svoje právo na náhradu škody môže uplatniť v trestnom adhéznom konaní alebo v civilnom konaní, a ak tak urobí, až potom sa rozhoduje o prípadnom nároku od štátu, ktorý môže byť pre jeho neuplatnenie priamo u škodcu následné znížený, ak poškodený také svoje právo predtým nevyužil.

65. Ak žalovaná navrhovala súdu vziať pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy do úvahy pomery na strane škodcu (hoci v tej súvislosti nenavrhla vykonať žiadne konkrétne dokazovanie), hoci je to žalovaná, ktorá je povinná žalobcom plniť, súd upriamuje pozornosť na právny názor odvolacieho súdu uvedený v uznesení, keď okrem § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v ktorom sú stanovené dve kritériá pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorými sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je súd povinný vziať na zreteľ i limity stanovené zákonom č. 215/2006 Z. z. a výšku nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch priznanú. Skúmanie majetkových pomerov škodcu v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy proti poisťovni a odvodzovanie priznanej výšky od nich nemá preto podľa názoru súdu zákonný podklad. Na tomto mieste preto súd odkazuje na odôvodnenie v odseku 46. tohto rozsudku a opakuje, že F. M. ako prevádzkovateľ vozidla/poistený má z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným žalobcom ich uplatnené a preukázané nároky. P. F. M. by mohli byť relevantné, ale len vo vzťahu k žalovanej, a to až v rámci regresného nároku žalovanej v zákone č. 381/2001 Z. z. taxatívne určených prípadoch, čo však nie je pre tento spor relevantné.

66. Na záver vo vzťahu k jednotlivým priznaným sumám žalobcom súd považuje za potrebné dodať, že nezohľadnenie limitov daných zákonom č. 274/2017 Z. z. (zákonom č. 215/2006 Z. z.) spočívajúcom

v hornej hranici celkovo priznanej náhrady nemajetkovej ujmy by bolo tiež v rozpore s princípmi spravodlivosti, pretože hodnota za stratu blízkeho človeka vyčíslená trestnom konaní by potom bola vyčíslená inak ako hodnota za stratu blízkeho v občianskom civilnom konaní. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi (bližšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo/15/2012). Takému záveru potom svedčia i rozhodnutia súdov, ktoré prihliadajú na určitú maximálnu výšku odškodnenia danú zákonom č. 274/2017 Z. z., a z ktorých vychádzal i tento súd, o to viac, že mu to záväzne uložil i odvolací súd. Aj keď rozhodnutia predostreté žalobcami, či súdom v predchádzajúcom rozsudku priznávajúce omnoho vyššie sumy sú súčasťou súdnej praxe, ani taká úvaha a sumy, ku ktorým sa tento súd v novom rozhodnutí priklonil, v nadväznosti na právny názor odvolacieho súdu, sa zo súdnej praxe, nevymykajú. Nech už by bola súdom priznaná suma odškodnenia akákoľvek vysoká, úmrtie L. C. neodčiní a skutočne vzniknutú ujmu nenahradí a nezmaže. Jej zmyslom má byť „pomyselná náplasť" na prežitý a prežívaný smútok a utrpenie v psychickej sfére. Nemá to byť zábezpeka, či zdroj obživy ani náhrada príjmu osôb, ktorým tento nárok prislúcha, na druhej strane však má mať reálny potenciál ujmu primerane zmierniť. Môže poslúžiť na zaplatenie si dlhšej dovolenky, prípadne zážitkových aktivít, ktoré pomôžu odpútať pozornosť pozostalých od bolestnej straty a pomôžu im ju prekonať. Umožní im tak spraviť niečo pre seba v snahe začať opäť vnímať aj pozitíva života, ktoré im život v kruhu širokej rodiny určite prinesie. Vychádzajúc potom z takýto úvah sa súd priklonil k výške náhrad nemajetkovej ujmy tak, ako vyplýva z výroku tohto rozsudku.

67. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanou rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom priznal nárok na ich plnú náhradu, keď korekcia uplatnenej výšky bola otázkou právnou, výlučne vecou jeho úvahy. Žalobcovia sú preto v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP úspešní v celom rozsahu a majú nárok na plnú náhradu trov právneho zastúpenia vychádzajúc z hodnoty náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná (nie uplatnená). O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).
V odvolaní sa má popri všeobecný náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)).